Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА КОМИТЕДЭЙ, БУРЯАДАЙ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...манай 1921 оной ...ний 21-hээ гарана. | № 265 (18588) | 1990 оной ноябриин 18, воскресени | Сэн 3 мүн.

...ПСС-эй БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ОРГАНИЗАЦИИН XXXV КОНФЕРЕНЦИИН ТҮГЭСХЭЛЭЙ ШАТА ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...оной ноябриин 16-да үдэшэ ...XXV республиканска тоосоо...лтын партийна конференци ...

...адууд: ЛВРЗ-гэй парткомой ...рь А. Я. Пиядин, КПСС-эй ...райкомой нэгэдэхи секре... Ч. Боросгоев, республикын ...омсоюзай түрүүлэгшэ Н. Н. ...ов, «Нижнеангарсктрансстрой» ...УРС-ын парткомой секре... В. Кожан, харадаггүйшүүлэй ...эна бүлгэмэй предприятиин ...эхин организациин секре... С. Митанов, эб найрамдал ...ын Буряадай комитедэй тү... орлогшо В. Б. Базаров, ...й арадай уран зохёолшо Д. О. ...ев, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй ...ой нэгэдэхи секретарь М. В. ...Д. Банзаровай нэрэмжэтэ баг... ...й институдай ахалагша багша ...антуров, РСФСР-эй ЛКСМ-эй ...иканска комитедэй нэгэдэхи ...рь Ц. Б. Батуев, генерал-пол... А. В. Ковтунов, КПСС-эй Зэ... ...айкомой нэгэдэхи секретарь ...Иванов, партиин ба ажалай ве... П. М. Башков (Железнодорож... ...йон), Захааминай районой Ха... ...совхозой хонишон Д. Р. Цы... партиин ба ажалай ветеран Кузовлев (Железнодорожно багшанарай институдай доцент Д. Д. Очиров, арадай депутадуудай Хүдэриин сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Д. Тубденова, КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Малиновский, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хэлхеэ холбооной дистанциин начальник А. П. Ерофтеев, багшанарай институдай доцент А. Д. Карнышев, республикын хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин начальник Б-М. Р. Очиров, КПСС-эй рескомой секретарь Л. Ч. Нимаева, арадай депутадуудай Ахын районно Соведэй түрүүлэгшэ С. Д. Аюшеев, «Бурятводоканал» нэгэдэлэй директор Л. Д. Ткаченко, арадай депутадуудай Сагаан-Нуурай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. И. Балушкин (Мухар-Шэбэрэй район), хүдөө ажахын институдай парткомой секретарь Б. Ц. Боржонов, пенсионер В. Г. Николаев (Советскэ район), «ЗапБАМстроймеханизация» трестын 163-дахи мехколонныи слесарь Н. Ц. Гармаев гэгшэд тоосоото элидхэлнүүд болон КПСС-эй республиканска организациин ажал ябуулгын программа тушаа үгэ хэлэлгэнүүдтэ үдэрэй заседани дээрэ хабаадаа.

Түгэсхэлэй үгэ Л. В. Потапов хэлээ.

Конференци тоосоото үе соо партиин республиканска комитедэй дүүргэhэн хүдэлмэриие хангалтатай гэжэ тоолоод, тоосоото элидхэл болон республиканска партийна организациин ажал ябуулгын программа тухай тогтоол абаад, Шалгалтын комиссиин тоосоое болон КПСС-эй республиканска организациин Хиналтын (шалгалтын) комисси тухай дүримые батала.

Удаань конференци республиканска парторганизациин hунгагдадаг органуудые, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдые hунгажа захалаа. Республиканска партийна организациин шэнэ зарлалай hунгагдамал органуудай бүридэлэй талаар дурадхалнуудые бэлдэхэ комиссиин түрүүлэгшэдэй нэгэн, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь А. Н. Колдуновто үгэ үгтэжэ, тэрэ дүүргэhэн хүдэлмэри тухайгаа конференциин делегадуудта элидхээд, комиссиин зүгhөө дурадхалнуудые оруулаа.

КПСС-эй республиканска комитедэй бүхы секретарьнарые конференци дээрэ нюусаар дуугаа үгэлгөөр hунгаха тухай шиидхэбэри делегадууд абаба.

Диилэнхи олоной дуугаар КПСС-эй Буряадай республиканска комитедэй нэгэдэхи секретаряар болон гэшүүнээр нүхэр Потапов Леонид Васильевич hунгагдаhан байна.

Хиналтын (шалгалтын) комиссиин түрүүлэгшын тушаалда hунгагдахаар дуу үгэлгын списогто К. Д. Лубсандоржиевай болон А. Г. Лубсановай кандидатуранууд оруулагдаба. Дуу үгэлгын дүнгүүдээр урдань КПСС-эй обкомой дэргэдэхи Партийна хиналтын комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлжэ байhан нүхэр Лубсандоржиев Константин Доржиевич КПСС-эй республиканска организациин Хиналтын (шалгалтын) комиссиин түрүүлэгшээр hунгагдаба.

Үзэл сурталай хүдэлмэриие ударидаха КПСС-эй рескомой секретариин тушаалда Р. Б. Гармаевай, Л. Ч. Нимаевагай, Д. Т. Цыремпиловэй кандидатуранууд оруулагдаhан байгаа. Нюусаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр КПСС-эй республиканска комитедэй секретаряар болон гэшүүнээр нүхэр Нимаева Лидия Чимитовна hунгагдаба.

Аграрна политикын асуудалнуудые эрхилдэг рескомой секретариие hунгаха талаар нюусаар дуугаа үгэлгын бюллетеньдэ К. А. Албашеевэй болон В. А. Ивановой кандидатуранууд оруулагдаба. Энээнэй урда тээ КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретаряар хүдэлжэ байhан нүхэр Иванов Владимир Александрович КПСС-эй республиканска комитедэй секретаряар болон гэшүүнээр hунгагдаа.

Социально-экономическа политикын асуудалнуудые эрхилдэг КПСС-эй рескомой секретариие hунгаха талаар бюллетеньдэ оруулагдаhан П. А. Чукреевэй кандидатура дуугаа үгэлгын үедэ шухала хэрэгтэй дуунуудай тоо абажа шадаагүй. Рескомой секретариин hунгалтые партиин рескомой пленум дээрэ үнгэргэхэ шиидхэбэри конференци абаhан байгаа.

161 хүнэй тоотойгоор КПСС-эй республиканска комитедэй бүридэлые болон 65 хүнэй тоотойгоор КПСС-эй республиканска организациин Хиналтын (шалгалтын) комиссиин бүридэлые конференци hунгаа. Тэдэнэй дүрбэнэй гурбан хубиие районно партийна конференцинүүд болон партийна эхин организацинууд зууршалhан байна.

КПСС-эй Буряадай организациин XXXV республиканска конференци хаагдаhан дээрэ соносхогдобо. Делегадууд хүл дээрээ зогсоод, «Интернационал» гэhэн партийна гимные гүйсэдхэбэ.

Конференциин хүдэлмэридэ РСФСР-эй Компартиин ЦК-гай Ниитын-политическэ нэгэдэлнүүдтэй ябуулха хүдэлмэриин талаар таhагые даагшын орлогшо В. И. Кудрявцев хабаадаа.

...ПСС-эй республиканска комитедэй эмхидхэлэй нэгэдэхи пленум тухай

...оной ноябриин 16-да ...эй шэнээр hунгагдаhан ...ой эмхидхэлэй нэгэдэ... ...нум үнгэргэгдэбэ.

...ально-экономическа по... ...асуудалнуудаар реско... ...секретариие hунгаха та... ...юусаар дуугаа үгэхэ бюл... В. Б. Лыкшитовэй, ...Булдаевай, М. Д. Ангер... ...кандидатуранууд зүб... ...удаа оруулагда... ...галтын дүнгөөр олон... ...абажа, КПСС-эй ...иканска комитедэй сек... ...ба тэрэнэй бюрогой ...нүхэр Лыкшитов ...ир Базарович hунгагда...

...эй республиканска ...эй бюрое нэмэл ар... ...уугаа үгэлгын гуримаар ...бүридэлтэйгөөр пленум

...Цыдэнжаб Бимбаевич
...Сергей Николаевич
...Николай Жамбинович
Булдаев Владимир Романович
Иванов Владимир Александрович
Ковтунов Александр Васильевич
Колдунов Альберт Николаевич
Кравцов Юрий Николаевич
Левченко Леонид Трофимович
Лыкшитов Владимир Базарович
Мантатов Вячеслав Владимирович
Кайданов Николай Намдыкович
Найчукова Светлана Ивановна
Нимаева Лидия Чимитовна
Потапов Леонид Васильевич
Розанов Николай Алексеевич
Саганов Владимир Бизьяевич

«Правда Бурятии» газетын редактораар Левченко Леонид Трофимовичые пленум батална.

Энээгээр КПСС-эй рескомой пленум хүдэлмэреэ түгэсхэбэ.

КПСС-эй республиканска организациин хиналтын (шалгалтын) комиссиин эмхидхэлэй нэгэдэхи пленум тухай

КПСС-эй республиканска организациин хиналтын (шалгалтын) комиссиин нэгэдэхи пленум байгша оной ноябриин 16-да боложо, эмхидхэлэй асуудалнуудые хаража үзэбэ.

Хиналтын (шалгалтын) комиссиин түрүүлэгшын орлогшоор ба президиумэй гэшүүнээр пленум Николай Ильич Захаровые hунгаба. Хиналтын (шалгалтын) комиссиин түрүүлэгшын орлогшоор (ниитын гуримаар хүдэлхэ) нүхэр Борис Николаевич Николаев hунгагдаба. Республиканска партийна организациин хиналтын (шалгалтын) комиссиин президиумэй гэшүүдээр hунгагдаа гэбэл:

Булсунаева Людмила Ильинишна
Бузин Анатолий Михайлович
Гатапов Сергей Ламожапович
Гринчишин Иван Степанович
Захаров Николай Ильич
Игошев Николай Алексеевич
Лубсандоржиев Константин Доржиевич
Николаев Борис Николаевич
Нимаев Норбо Цыренович
Очиржапов Мунко Ешеевич
Попова Клавдия Ивановна
Цыренжапов Юрий Буянтуевич
Чимитдоржиев Намжил Бодиевич

КПСС-эй республиканска организациин хиналтын (шалгалтын) комиссиин пленумэй пленарна заседани энээгээр дүүрэбэ.

КПСС-эй Буряадай республиканска комитедэй гэшүүд

... А. П.	Булдаев С. Н.	Канибалоцкий В. И.	Моглоев А. Д	Семенов С. А.
... А. Ф.	Бурцев Н. Ж.	Карпов В. И.	Модогоев А .А.	Середкин В. С.
... В. К.	Белоколодов Н. М.	Карпов В. И.	Мордвинцев В. И.	Соктоева Л. Ц.
... Г. А.	Ванчугова Е. А .	Касьянов А .И.	Назарова П. П.	Ступев И. Е.
... К. А.	Васильев В. В.	Качин Л. А.	Найдаков В. Ц.	Сундуев Д. Б.
... Ю. И.	Вахрунов В. Е.	Кислицын В. М.	Найданов Н. Н.	Сыренова В. Л.
... Е. Ж.	Вахрушев Н. Л.	Ковтунов А. В.	Найчукова С. И.	Трифонов Н. К.
... М. Д.	Вологдина Р. Г.	Кожан Г. А.	Намсараев С. Д.	Трофимов В. И.
... А. Д.	Вослобойников И. А.	Колдунов А. Н.	Нечаев А. Г.	Тугульдуров В. Б.
... С. М.	Вторушина Г. В.	Коренев А. С.	Николаев Б. И.	Тулогоев С. П.
... Н. А.	Гармаев И. С.	Коробенков И. П.	Никулинских В. А.	Турутанов И. А.
... Н. И.	Гармаев Р. Б.	Корпусов В. И.	Нимаева Л. Ч.	Федотов И. Л.
... В. А.	Гейдебрехт В. О.	Котов В. Г.	Очиров Б.-М. Р.	Фомина Г. Ф.
... Б. Б.	Горелов Р. В.	Кравцов Ю. Н.	Пашинский Н. В.	Хабалов Н. Т.
...Цыренов В. Д.	Грехов В. П.	Красиков В. В.	Переляев В. Н.	Хамаев Ю. С.
...жапов В. Б.	Давыдов В. А.	Кузнецов Б. А.	Пешняев В. Н.	Хлебников В. Н.
... А. С.	Дамбаев Б. Ц	Кургузов В. Л.	Пинтаева Е. Х.	Худугуев В. С.
...шешников Е. П.	Дамдинов Н. Г.	Кукшинов В. К.	Плоткин О. Б.	Цыбиков Ю. Н.
... А. Ц.	Даржаев И. Д.	Кушнарев В. М.	Покацкий А. Ф.	Цымбалюк А. П.
... В. И.	Дашеев Д. Ж.	Лавов А. В.	Порхоев В. Д.	Цыремпилов Д. Т.
... Г. Д.	Делбонова А. Н.	Левченко Л. Т.	Потапов Л. В.	Цырендоржиев Ц. Б.
... С. С.	Дондупов О. Ц.	Леонов Ю. А.	Прокосов Г. И.	Цыренжапов А. Д.
... Г. Л.	Дугаржапов Б. Б.	Лубсанов А. Г.	Пруидзе Г .В.	Чащина Г. И.
... Ц. Б.	Ефимов А. Л.	Лумбунова К. Д.	Раднаев В. Д.	Черняховский А. Б.
... И. А.	Жамбаева Г. Б.	Лунтовский Н. Н.	Раднаев Б.-Ц. Д.	Чесноков А. М.
... Г. О.	Зайцев П. И.	Лучникова Г. И.	Розанов Н. А.	Чимитов В. Б.
...оев Д. Ч.	Зайцев С. Н.	Лыкшитов В. Б.	Рютин М. В.	Чукреев А. А.
... В. П.	Иванов В. А.	Макуха Л. А.	Саганов В. Б.	Чукреев П. А.
... Б. Г.	Иванова Н. М.	Малиновский А. К.	Саржан В. В.	Шевченко А. М.
... Д. Ц.	Иванов С. Ф.	Малыгин Г. Ф.	Сазонов А. В.	Шельмук Н. И.
...апов С. П.	Идамжапов А. Ц.	Мантатов В. В.	Сакуев В. В.	Шубин В. В.
... В. Р.	Исаев М. А.	Милюшина О. И	Семенов М. И.	Яковлев С. И.
		Михалев Н. Ф.		

КПСС-эй РЕСПУБЛИКАНСКА ОРГАНИЗАЦИИН ХИНАЛТЫН (ШАЛГАЛТЫН) КОМИССИИН ГЭШҮҮД

				Рябов М. П.
				Серкина Л. И.
				Смольников А. И.
				Суворов В. Я.
				Хабаева И. М.
... В. К.	Гинатуллин Ф. Ш.	Заверюха Н. П.	Музыка Ю. В.	Хонгорова П. А.
... Ю. И.	Горбатенко Г. Г.	Зайцева Н. Н.	Намсараев М. Г.	Хориноев А. О.
... Ц. Ц.	Гранат В. А.	Захаров Н. И.	Николаев Б. Н.	Цыренжапов Ю. Б.
... Б. В.	Графов В. В.	Иванов А. С.	Нимаев Н. Ц.	Червинская Н. И.
...ева Н. Ф.	Гринчишин И. С.	Иванов А. Т.	Очиржапов М. Е.	Чечельницкий В. И.
...нов Ш. Ш.	Гулгонов В. Е.	Игошев Н. А.	Перевалов В. К.	Чимитдоржиев Н. Б.
...кий Е А.	Дабаев Н. Ж.	Ильин В. М.	Петелин А. Ф.	Шапиро А. П.
...нова О. А.	Дугарова Л. М.	Керимова Н. И.	Петрова Л. К.	Ширабдоржиев Ц. Ж.
...ноев А. Б.	Елизов Г. Ф.	Кишиктуев П. Б.	Петухов Н. Д.	Шишкин А. Ф.
... А. М.	Ербанова С. С.	Лубсандоржиев К. Д.	Пиядин А. Я.	Щекин В. Л.
...ева Л. И.	Жерлов В. В.	Максимов В. Л.	Плясунова П. Г.	Эрдынеев Б. Ц.
... С. Л.	Жилин А. Н.	Морозов В. И.	Попова К. И.	

Мүнөөдэр—Хүдөө ажахын болон болбосоруулан буйлуулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

АНХАРААГҮЙДЭ АРГАГҮЙ

Хэнэйшье мэдэhээр, хонишодто хамтын ехэ баялиг, зөөри найдагдажа, даалгагдажа үгтэдэг гээшэ aаб даа. Тэрэнээ гарза хоролтодо оруулангүйгөөр, арьбадхан үргэдхэхэ уялгатай байhанаа мэдэрдэгбди. Энэ найдабариие харюулха арга боломжо хаа хаанагүй байгаа юм бээ. Олохон ажахынуудай хонишод мүнөө hайн эрхэ байдалтай болонхой. hайн байратай, дулаан гэртэй, ажалай бараг түлөөhэтэй байбал, хэн мууraар хүдэлхэб даа! Үнэн сэхээр ажаллаhан хонишод хүндэ ямбадашье хүртэдэг, али болохоор урмашуулагдадагшье байна ха юм.

Би Татьяна Дармаевна hамгантаяа зургаадахи жэлээ эхэ хонидой отара дээрэ ажаллажа ябанаб. Энэ үнгэрhэн богони хугасаа соо нилээд олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараабди. Сагай уларилай талаар тогтууригүй жэлнүүдшье дайралдаа. Хурьгадые абаад түлжүүлхэ, ноохо хайшалжа тушааха, хурьгадайнгаа шэгнүүр нэмээхэ даабаринуудаа дүүргэхые ходо оролдообди. Түсэбөө бэелүүлжэ шадаашьегүй жэлнүүд байха. Урзанда жэлэй дүнгөөр бригадамнай аяар 8 мянган түхэригэй үритэй гараа hэн. Эндэ манай гэмэ зэмэ үгы гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Жэл бүхэндэ бидэнэртэ гэргашамнай ехэ болодог. Үбhэ тэжээлээ өөhэдөө бэлэдхэдэгшьегүйбди. Юуб гэхэдэ, нуга сэбшаланшье даалгагдажа үгтөөгүй. Тракторыемнай совхозой директор буляаха тооной абаа hэн. Тиигээд луговодуудта тушаажа үгөө. «Игэхэдэмнай үбhэншье ехээр абтаха, таанарай ажалыетнай хүнгэлбэбди» гэжэ ойлгуулаа бэлэй. Харин мүнөө юун болоод байнаб. Ажахыhаа худалдажа абаhан үбhэ тэжээлнай ехэл үнэтэй. Тиигээдшье шанарынь муу. Үбэлэй, хабарай hаранuудта хонидоо эдеэлүүлэнгүйгөөр байха аргагүйл хадаа тэрэ муухай, үжэhэн, шанараа муудаhан үбhэ абаха баатай болонобди. Тэрээнhээ гадуур хонидоймнай дагынь үмхирөөд, унажа эхилэнхэй.

Имэ эрхэ байдалда хүдэлжэ ябаналди даа. Туйлаhан үрэ дүнгүүднайшье тиимэ урмашамаар бэшэ юм. Нёдондо жэлэй дүнгөөр бидэ хурьга абаха, ноохо хайшалха, нэмэлтэ шэгнүүр абаха талаар баталhан хэлсээгээ гүйсэд дүүргээ hэмди. Совхознай бидэнтэй тоосоогоо хэнгүйгөөр, ехэл унжагайраа. Эдэ үдэрнүүдтэ зорюута түб hуурин ошожо, тоосооемнай юундэ хэнэгүйбта гэжэ hурахадамни, минии хажууда ахамад экономист манай дүнгүүдые тооложо үзэхэдөө, 2700 түхэригэй үридэ оробот гээл даа. Юундэ тиихэ болооб гэхэдэмни, сенаж ехээр хэрэглэhэндээ иимэ үритэй гараат гэжэ хэлээ. Одоол олзотой гарахабди гэжэ hанаhан дээрэhээ урмамни хухаршоо. Үнэн дээрээ бидэ хонидтоо тиимэ ехэ сенаж эдюулээгүйбди. Иимэ юумэн хаанаhаа болооб гэбэл, механизаторнуудай траншейдэ тэды шэнээн сенаж дарабабди гэжэ хубхай худал, хуурмаг мэдээ үгэжэ, салин хүлhэ абаhанайнь гэшэ боложо үгэнэ. hүүлдэнь тэрэ худалаар дараhан хооhон сенажаа хонишодтоо хубаагаад «сасажархёо». Эндэ ажахын ахамад зоотехник С. С. Петров, отделениин зоотехник В. Д. Бальжинимаев гэгшэд сэхэ зэмэтэй. Эдэ мэргэжэлтэдэй хонишодтоо иигэжэ хандажа байхадань, бидэ яаха болоно гээшэбибди?

Юрэдөөл, манай совхозой хонин ажал дээрэ хубилалта хээгүйдэ аргагүй болонхой. Минии hанахада, хонин ажалда арендын подрядай гурим нэбтэрүүлжэ, хонишодто өөhэдтэнь арга боломжыень үгөөгүйдэ аргагүй гээшэл хаш. Бухы юумэеэ бэе дээрээ даажа абаад, ёhотойл эээд болоод хүдэлбэл, үрэ дүн туйлагдахал гэжэ hанагдана. Энэ түрүү онол аргада бидэ батаар этигэнхэйбди. Тиимэhээ хонишодто анхарал хандуулаагүйдэ аргагүйл болоо гээшэ.

Ц-Д. ЖАЛСЫПОВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮД, ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУД

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ талаар габьяатай байhанайнь түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд олгогдобо гэбэл:

«БУРЯАДАЙ ССР-эй ГАБЬЯАТА МАЛШАН»

Бухольцев Василий Семёновичто — Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхозой хонишон,

Галсанов Иван Дондоковичто — Хориин районой «Георгиевский» совхозой ахалагша хонишон,

Дармаева Мария Цырендоржиевнада—Бэшүүрэй районой Бэшүүрэй совхозой hүнэй фермын тоо бүридхэгшэ-лаборант,

Добрынина Елизавета Даниловнада — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой тугалшан,

Донсев Дарма Гармаевичта —Зэдын районой Борьёогой совхозой ахалагша хонишон,

Доржиев Дамдин-Цырен Дондоковичто — Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой hаалишан,

Дранкин Владимир Иннокентьевичтэ — Кабанскын шубуунай фабрикын hүнэй фермые даагша,

Жапова Пыльжид Раднаевнада—Захааминай районой Дүтэлүүрэй совхозой hаалишан,

Зверьков Николай Ильичтэ —Баргажанай районой Баргажанай совхозой мал шахан таргалуулгын гүүртын бригадир,

Рыжаков Георгий Ивановичта — Тарбагатайн районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон,

Самбуев Валерий Хандажаповичта — Захааминай районой Сагаан-Моринной совхозой мал адуулагша,

Санжиев Цырен Санжиевичта — Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон,

Цыбикмитов Түмэн-Баир Базаровичта — Хурамхаанай районой Аргатын совхозой ахалагша хонишон,

Цыбикова Цырма Гармаевнада — Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишан,

Цыбиков Владимир Бимбаевичта — Зэдын районой Оёорой совхозой ахалагша хонишон,

Шалуев Михаил Махасавичта — Хэжэнгын районой Загаhатын совхозой ахалагша хонишон,

Шулыгина Галина Леонидовнада—Хяагтын районой Хяагтын совхозой hаалишан.

«БУРЯАДАЙ ССР-эй ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАБЬЯАТА МЕХАНИЗАТОР»

Аносов Михаил Григорьевичто—Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой тракторист,

Асеев Михаил Георгиевичто —Бэшүүрэй районой Охин-Булагай совхозой отделениие эрхилэгшэ,

Очиров Доржи Базаровичта —Хурамхаанай районой Хурамхаанай совхозой тракторист,

Пуховской Степан Даниловичта — Кабанскын районой Байгал-Хударын совхозой тракторист,

Раднаев Балдандоржо Аюшеевичтэ — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой тракторист,

Ресенский Иван Кирилловичтэ — Мухар-Шэбэрэй районой Заганай колхозой механизатор.

Стрежнев Петр Федосовичто — Хориин районой Дэдэ-Тайлсын совхозой механизатор.

Труднев Леонид Александровичта—Зэдын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой бригадир.

Шарапов Жаргал Владимировичта—Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой механизатор

«БУРЯАДАЙ ССР-эй ГАБЬЯАТА АГРОНОМ»

Монхоев Сергей Молгоевичто — Иволгын районой Оронгын совхозой ахамад агроном,

Раднаев Лев Будаевичта—Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ,

Шенькин Алексей Шарлановичта — Захааминай районно агропромышленна нэгэдэлэй ахамад агроном,

«БУРЯАДАЙ ССР-эй ЭДЕЭ ХООЛОЙ ИНДУСТРИИН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ»

Подкосова Александра Степановнада—Улаан-Үдын мяханай комбинадай хүдэлмэришэн,

Подорванова Валентина Трофимовнада — Улаан-Үдын хилээмэнэй 2-дохи заводой телха эhээгшэ,

Сокозиков Николай Ивановичта — Сэлэнгын таряа тушаан абалгын предприятиин директор.

«БУРЯАДАЙ ССР-эй ТРАНСПОРТЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ»

Федотов Леонид Васильевичта — Зэдын районой Оёорой совхозой автомашинын жолоошон.

Үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнь түлөө Буряадай ССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба:

Аксентьев Иван Федоровичые — Зэдын районой Оёорой совхозой отделениие эрхилэгшэ,

Будожапов Бато-Далай Шагдаровичые — Хэжэнгын районой Могсохоной совхозой ахамад агроном,

Васильев Александр Николаевичые—Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой автомашинын жолоошон,

Васильева Екатерина Ивановнае—Бэшүүрэй районой «Сибирь» совхозой hаалишан,

Вжечинский Иван Витальевичые — Улаан-Үдын хилээмэнэй 2-дохи заводой слесарьнүүдэй бригадир,

Григорьева Мария Петровнае — Улаан-Үдын hүнэй комбинадай цехэй начальник,

Данилов Николай Ивановичые — агропромышленна комплексые хүтэлбэрилхэ Буряадай hургуулиин директор,

Данилова Татьяна Константиновнае — Улаан-Үдын кондитерска фабрикын хүдэлмэришэн,

Доржиев Дамба-Дугар Гомбожаповичые—Зэдын районой «Мир» колхозой ахалагша хонишон,

Жамьянов Александр Цырендондоковичые — Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон,

Журавель Тамара Васильевнае—Улаан-Үдын мяханай комбинадай хүдэлмэришэн,

Загидуллин Галаутдин Загидуллиновичые — Хориин районой Хүрбын совхозой ахалагша хонишон,

Закамельская Лариса Алексеевнае — Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой hаалишан,

Климова Анна Георгиевнае —Улаан-Үдын мяханай комбинадай хүдэлмэришэн,

Ковина Серафима Александровнае—Хяагтын районой Хяагтын-Адагай гахайн комплексын хүдэлмэришэн,

Мальцев Евгений Анатольевичые — Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой таряан ажалай звеногой звеньевой.

Непомнящих Иннокентий Ивановичые — Баунтын районой «Джилиндинский» совхозой hаалишан,

Неретин Анатолий Александровичые — «Бурятскагропромсоюзай» ахамад инженер,

Портнягин Иван Даниловичые — Кабанскын районой туршалга-харалгын «Байкальское» ажахын тракторист,

Соктоев Цырен Соктоевичые — Захааминай районой Хуртагын совхозой тракторна бригадын бригадир.

Тарбаев Гомбо Жаргаловичые — Зэдын районой Оёорой совхозой профкомой түрүүлэгшэ,

Третьякова Тамара Федоровнае — Тарбагатайн районой «Авангард» колхозой hаалишан,

Цыренова Цындема Урбасаевнае — Баргажанай районой Хилганын колхозой hаалишан,

Якимова Вера Александровнае — «Бурятскагропроммехмонтаж» үйлэдбэриин нэгэдэлэй түсэблэлгын-экономическа таhагай начальник.

Яковлев Егор Егоровичые—Прибайкалиин районой «Ильинкинский» совхозой мал адуулагша.

СССР-эй Верховно Соведэй сесси

СААШАА ЯАЖА, ХАЙШАА ДАБШАХАБИБДИ

Хараалагдаһан хубилалтануудай замаар саашаа яажа дабшахабибди, орон дотор ушарһан хүнгэн бэшэ оршон байдалда юу хэхэ ёһотойб? Энэ асуудалда харюу манай арад зон нэн түрүүн парламентаринуудһаа — өөһэдынгөө һунгамалнуудһаа хүлеэнэ гээшэ. Орон доторхи байдал тухай асуудал ноябриин 16-да СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Пленарна заседаниин хүдэлмэридэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. И. Рыжков, союзна правительствын болон СССР-эй Президентын соведэй гэшүүд, зарим союзна, автономито республиканүүдай, автономито округуудай, хизаарнууд болон областьнуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба.

СССР-эй Президент М. С. Горбачев ороной байдал тухай элидхэл хээ.

Средада депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд доторхи ехэтэ һанаагаа зоболгые хубаалданаб гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээд, социально-экономическа һалбаридахи, хэрэглэмжын дэлгүүр дээрэхи байдал тон орёо болоно, нацинууд хоорондын харилсаанууд бүри хурсадана гэһэн һанамжатай зүбшэһэн байна. Зарим газарта энэмнай тон аюултай боложо байна гэжэ гүрэнние толгойлогшо тэмдэглээ. Общестывын нэгэдэлгэдэ ба орониие кризисһээ гаргаха ябадалда һаад ушаруулжа байһан һандаргахы хүсэнүүдэй ябуулга эндэ элеэр харагдана.

Политическэ эгээл шанга тэмсэл, засагай түлөө тэмсэл боложо байна гээд Президент тобшолбо. Конституцида эсэргүү ябуулганууд хэрэглэгдэнэ, хуулинууд нюусагүйгөөр тоогдоногүй, общество дотор түгшүүрилтэ байдал һүжэрөөгдэнэ, ороной зарим нютагуудта хүрин тахалай үнгэтэй политическэ хүсэнүүд бии болоно, ниитын һанамжые һэнгэргүйгөөр худал хуурмагаар хэрэглэхэ ябадал үзэгдэнэ, митинг дээрэхи хашхараануудые арадай һанал бодол гээд баадхахые һэдэдэг байна. Союзна федеративна гүрэнэй шэнжэ шанар болодог, тэрэнэй гол хүсэн болохо — бүхы шатын Соведүүдые, армиие, хуули ёһо хамгаалха зургаануудые — гүрэнэй бүхы байгуулалтануудые муудхааха гэһэн тон абьяастай һэдэлгэнүүд хэгдэжэ байна ха юм. Общество доторхи түгшүүрилтэ байдал хэрэглэжэ, муу байгаал һаа, бүри һайн һэн гэһэн гол ёһые хүтэлбэри болгожо, өөһэдынгөө политическэ зорилгонуудые түйлахые тэдэ хүсэнэ бшуу. Ороноо кризисһээ гаргаха талаар харюусалгатай шиидхэбэринүүдые абаха үедэ эрид хурса зүришэлдөө бидэндэ баадхахые тэрэ хүсэнэ. Харин бидэндэ мүнөө бүхы демократическа, шэнэдхэлгын хүсэнүүдые, общественые шэнэлхэ гэжэ оролдодог, тэрэнэй хуби заяанай түлөө һанаата болодог хүнүүдые нэгэдүүлхэ хэрэгтэй болоно ха юм.

Энэ талаар манайда бүрин гүйсэд ойлгосо бии, манай урда табигдаһан зорилгонуудые, экономико, политическэ байгуулалта, социальна һалбари, үзэл суртал тухай хэлэгдэнэ, бидэ шиидхэхэ ёһотойбди, шадахашьебди. Хуушанай захиралтын гуримда бусалгын аргаар бэшэ, харин тад ондоо, ниитын байдалай хубилалтануудые эрид шууд бэелүүлхэ, эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхэ замаар саашаа дабшан, бидэ кризисһээ гаража шадахабди. Шэлэлгэ хэгдээ, арга зам тодорхойлогдоо. Тэрээгээр бидэ батаа найдамтайгаар, хэлбэришэгүйгөөр дабшаха ёһотойбди. Ушар имэһээ ороной хүтэлбэридэ саашанхи ажал ябуулгын тодо һонор программа үгы гэһэн хооһон үгэнүүдээр бидэ бэеэ мэхэлүүлхэ ёһогүйбди. Программа бии, тэрэ хамтын хүсөөр бэлдэгдэнхэй, мүнөө тэрэниие бэелүүлхэ талаар оролдолгоёо нэгэдүүлхэ ёһотойбди.

Нэгэдэхеэр, гол шэглэлнүүдые болон энээнтэй зохилдуулан, республиканүүдай баталан абаха документнүүдые бэелүүлгын үндэһөөр дэлгүүрэй харилсаануудта шэлжэн оролго тухай эндэ хэлэгдэнэ гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглэбэ. Хоёрдохёор, Союзна хэлсээ баталалгые бэлдэлгын үндэһөөр нацинууд хоорондын ба республиканүүд хоорондын харилсаануудые гуримшуулга тухай хэлэгдэнэ. Гурбадахяар, ниитын ажабайдалай бүхы талануудые саашадань демократизацилгатай тааралдуулан, засагай нэрэ хүндые дээшэлүүлгэ, журам ба хуули ёһо бэхижүүлгэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Хамтын хүсэл оролдолгоор гол анхаралаа бодото хэрэгүүдтэ хандуулаял гэжэ Президент уряалба. Бэеэ хамгаалхамнай хүрөө болоо, добтолгодо ороходо хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлээ. Бидэ политическэ түрүү хараа шугам хамгаалнабди. Тиимэһээ эдэ добтолгонуудһаа хамгаалха юумэншье бидэндэ бии, манай харуулхашье юумэн бии.

Саашань Президент орон доторхи мүнөөнэй социально-экономическа байдалай тодорхой талануудые дэлгэрэнгыгээр тогтоһон, илангаяа хүн зониие эдеэ хоолоор хангалгын асуудал онсолон амяарлаһан байна.

Союзна хэлсээ зохёон найруулха асуудалда ехэ анхарал элидхэл дотор хандуулагдаа.

М. С. Горбачев РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Н. Ельцинтэй һаяхан болоһон уулзалгын удха тухай заседанида хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Тиихэдээ Союзна хэлсээ бэлдэхэ ба баталха тухай асуудал хөөрэлдөөндэ гол һуури эзэлээ гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Манай ороной ажабайдалай энэ үндэһэн шухала асуудалаар өөрынгөө хараа бодол эли тодоор найруулха хүсэлэл Россин хүтэлбэрилэгшэдтэ, өөртэнь нүхэр Ельциндэ минии талаһаа хэлэгдэһэн байгаа гэжэ Президент тэмдэглээ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудай урда хэлэһэн өөрынгөө үгэ соо нүхэр Ельцин энэ асуудалаар тодо һонор хараа бодолоо хэлээ, тэрэнииень би амаршалха байнаб. Энэмнай ехэ удха шанартай гэжэ М. С. Горбачев онсолон тэмдэглэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр депутадууд саашанхи хүдэлмэриингөө гурим тодорхойлһон байна. Эхэнхи дурадхалай гол удхань гэхэдэ, зүбшэгдэжэ байгаа асуудал хадаа эгээл шухалын шухала асуудал болоно, тиимэһээ үгэ буляалдаанда хабаадаха дуратай хүн бүхэндэ үгэ үгэхэ ёһотой. Нэн түрүүн союзна республиканүүдай хүтэлбэрилэгшэдэй һанамжа дуулаха байгаа гэжэ олон хүнүүд дурадхаа.

ТАСС-ай парламентска корреспондентнүүд.

РСФСР-эй КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА ХИНАЛТЫН КОМИССИИН ПЛЕНУМ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1990 оной ноябриин 16-да РСФСР-эй Компартиин Центральна хиналтын комиссиин пленум боложо үнгэрбэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ республиканүүдай, хизаарнуудай, областьнуудай болон Москвагай городской партийна организацинуудай хиналтын органуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна һуралсалай ба эрдэмэй эмхи зургаануудай, газетэнүүд болон журналнуудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Пленум иимэ асуудалнуудые хаража үзөө.

1. Шэнэлэгдэжэ байгаа партиин эрхэ байдалда РСФСР-эй Компартиин Центральна хиналтын комиссиин үүргэ ба зорилгонууд тухай.

2. Эмхидхэлэй асуудалнууд.

Нэгэдэхи асуудалаар элидхэл РСФСР-эй Компартиин ЦКК-гай Түрүүлэгшэ нүхэр М. С. Столяров хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Архангельска областной партийна организациин хиналта-шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ А. И. Сажин, партиин Москвагай городской комитедэй секретарь А. Я. Немтинов, Свердловскын резинэ-техническэ зүйлнүүдэй заводой парткомой секретарь В. А. Татьянников, Москва хотын Куйбышевска райсоведэй үйлэдбэриин-техническэ управлениин ахалагша инженер Г. Г. Гусев, партиин Вологодско обкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Саранских, Челябинскын гүрэнэй университедэй доцент В. И. Ермаков, Белгородско областиин Стойленско ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай экскаваторай машинист В. И. Тулинов, Хабаровскын СССР-эй 60 жэлэй нэрэмжэтэ судна бүтээлгын заводой парткомой секретарь Н. А. Куликова, партиин Мурманска обкомой секретарь В. Ф. Костюкевич, 196112-дохи сэрэгэй частиин политотделэй дэргэдэхи партийна комиссиин секретарь Н. Ф. Быков, Ленинград хотын үйлэдбэриин «Арсенал» нэгэдэлэй парткомой секретарь Ю. Г. Терентьев, Шэтын гүрэнэй медицинскэ институдай кафедрые даагша А. О. Баринов, Москвско областиин Калининград хотын машина бүтээлгын түбэй эрдэм-шэнжэлэлгын институдай парткомой секретарь В. В. Борисов хабаадажа, үгэ хэлэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум тогтоол баталан абаа.

Пленум РСФСР-эй Компартиин ЦКК-гай гэшүүнэй статус, ЦКК-гай сағ үргэлжын комиссинууд болон Президиум тухай Дүримүүдые баталаа, сағ үргэлжын комиссинуудые байгуулаа, ЦКК-гай аппарадай байгууламжа баталаа. ЦКК-гай сағ үргэлжын комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэдээр нүхэд А. Я. Немтинов, А. А. Власенко, А. П. Думачев баталагдаһан байна.

РСФСР-эй Компартиин ЦКК-гай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор П. Я. Слезкое, түрүүлэгшын орлогшоор—Н. Ф. Катковые һунгаба. ЦКК-гай Президиумдэ нэмэлтэ һунгалта хэгдээ. Президиумэй гэшүүдээр нүхэд Н. Ф. Быков, А. И. Владимиров, В. А. Долотов, В. И. Ермаков, О. Е. Кутафин, Г. М. Мулюков, Р. И. Нестеров, А. В. Хоменко, А. П. Шадрин һунгагдаа.

РСФСР-эй Компартиин ЦКК-гай пленум дээрэ РСФСР-эй Компартиин Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай хоёрдохи секретарь А. Н. Ильин үгэ хэлээ. Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦКК-гай түрүүлэгшын орлогшо Г. Г. Веселков, РСФСР-эй Компартиин Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Н. П. Силкоза хабаадаһан байна.

Россин Компартиин ЦК-гай секретарь—Агада

Шэтын областной партийна конференцидэ хабаадаһан РСФСР-эй Компартиин Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь А. Г. Мельников Агын округто албанай хэрэгээр һаяхан ябаба. Шэтын областной Соведэй түрүүлэгшэ Н. И. Мальков, һаяхан партиин обкомой нэгэдэхи секретариин тушаалда һунгагдаһан Н. В. Мерзликин гэгшэд тэрээниие үдэшэлсэжэ ябалсаа.

Округой түб Ага тосхондо Россин Компартиин секретарьтай тусхай уулзалга үнгэргэгдэбэ. Нүхэр Мельников уулзалгын үедэ РСФСР-эй Компартиин ажал ябуулга тухай суглараагшадта тобшоор хөөрэжэ үгөө. Россин Компарти хадаа КПСС-эй гол нэгэ хубинь юм. Зүгөөр һая болотор тэрэ элдэб талаһаа айхабтар ехэ шүүмжэлэл, добтолгодо ородог, тоолгодоггүй байгаа гэжэ нүхэр Мельников онсолон тэмдэглэбэ.

Капитализмда һөөргөө тэхэрихэ шэглэл баримталһан хүсэнүүдтэ ороходоо, Россин Компартиин программа ёһотойл социалис замаар гүрэнөө хүтэлэлсэхэ гэһэн коммунис үзэл бодолтой, ажалша арад зоной тала бариһан юм гэжэ тэрэ хэлээ. Дэлгүүрэй экономикодо орожо байһан энэ үе сагта манай Коммунис парти хүн зониие үлүү ехэ үнэ сэнһээ, ажалгүй байлгаһаа хамгаалха зорилготой.

Мүн нүхэр Мельников манай орондо олон партинуудай бии боложо байһан ушарта анхаралаа хандуулба. Энэмнай мүнөө сагай бодото үйлэ хэрэг гээшэ. Зүгөөр партинууд бэе бэеэ хүндэлжэ, бэе бэеэ ойлгосожо ажалаа ябуулха, олонииттэдэ аша туһа хүргэхэ гэһэн зорилготой байха ёһотой. Тэсд харамтай юумэниинь гэхэдэ, һаяын сагта байгуулагдаһан бүхы партинууд коммунис хүдэлөөндэ харша ажал ябуулнад.

Манай Компарти ажал ябуулгынгаа табин процентыень Соведүүдэй хүдэлмэридэ зорюулха ёһотой. Соведүүдтэ өөһэдыгөө олоор түлөөлжэ шадабал, тэрээнэй ажал ябуулгада бодотоор нүлөөлжэ шадаха байнабди. Ушар юуб гэхэдэ, мүнөө Россин парламент олондо тааруугүй шиидхэбэринүүдые баталан абана. РСФСР-эй шэнэ Конституциин проект энээнэй гэршэ болоно үгэнэ гэжэ ЦК-гай секретарь тэмдэглэбэ. Тэрэ «500» гэжэ программые дэмжэнэгүй. Энээниие үүдхэгшэд нэн түрүүлэн олоной анхарал татажа, политическэ тэмсэлээ өөһэдынгөө аша туһада үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй гэжэ тэрэ өөрынгөө һанамжа хэлэһэн байна.

Удаань уулзалгада хабаадагшад Россин Компартиин секретарьта өөһэдынгөө һонирхоһон олон асуудалнуудыэ табибад. Жэшээлхэдэ, урдын партийна хүдэлмэрилэгшэдэй ямар ушарһаа партиин зэргэһээ гарадаг болоһон тухай һонирхоо. Илангаяа Б. Н. Ельцин тухай һанамжа дуулаха хүсэлтэй байбад. Ельциниие ехээр шүүмжэлхэдэ, тэрэ олоной дунда бүри хүндэтэй болодог байгаа бшуу. Зүгөөр нүхэр Ельцинэй партиин зэргэһээ гараһан ушарые яашье дэмжэнэгүйб. Тииһээ-тиитэрээ үндэр тушаал эзэлжэ байһан хүн аад, бодомжогүй алхам хээ гэжэ һананаб гэжэ Россин Компартиин секретарь харюу үгэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй байшангай коридор соогуур ябахада, хүнгэн автомашина худалдажа абаха тухай соносхолнууд үлгөөтэй байдаг. Тиимэһээ Россин Федерациин депутат бүхэн автомашина худалдан абаха аргатай болоо. Зүгөөр эдэ бүгэдэ юрын худалдаа наймаанһаа хаһагдан абтажа, депутадуудта худалдагдаха болоно бшуу. Тиимэһээ хубилган шэнэдхэлгын үедэшье тусгаар хүндэтэй зон илгаран гаража байнал гээшэ ха гэжэ Шэтын областной Соведэй түрүүлэгшэ, РСФСР-эй арадай депутат Н. И. Мальков хөөрэлдөөндэ оролсобо.

Шажанай хэрэгүүдые эрхилхэ талаар облгүйсэдкомой таһагые даагшын тушаалда В. И. Шкаровскиин дэбжүүлэгдэхэ болоһон ушараар уулзалгада хабаадагшадай зүгһөө асуудал табигдаа. Ушарынь, урда тээнь округто ажаллахадаа, үндэһэ яһатанай хоорондохи асуудалда алдуу гаргаһан энэ хүн иимэ тушаалда ажаллаха эрхэгүй гэһэн һанамжа хэлэгдээ. Тиимэһээ нүхэр Мальков уулзалга дээрэ табигдаһан асуудал тухай В. И. Шкаровскидо хүргэхэ байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Уулзалгын үедэ партийна эхин эмхинүүдэй хүндэ хүшэр байдалда ороһон тухай хэлэгдээ. Россин Компартиин секретарь энэ ушар байдалаар һанаата болоһоноо мэдүүлбэ. Хэрбээ урдандаа парти дээрэһээ доошонь, ондоогсор хэлэхэдэ, ЦК-һаа обкомдо, обкомһоо райкомдо заабари үгэдэг байһан һаа, мүнөө үүсхэлтэ хэрэгүүд дороһоо мүндэлдэг болохо ёһотой гэжэ тэрэ зааба.

Гэхэтэй хамта Россин Компартиин ЦК-гай аппарат тухай асуудал гараа. Нүхэр Мельниковэй мэдүүлһэнэй ёһоор, орой хамта харюусалгата 300, мүн техническэ 150 хүдэлмэрилэгшэд аппарадтань тоологдоно ха.

А. Г. Мельников болон Н. И. Мальков уулзалгада хабаадагшадай бусад олон асуудалнуудта харюусаһан байнад. Гадна Россин Компартиин секретарь Аргалиин Калининай нэрэмжэтэ колхозой, баригдажа байһан мяханай комбинадай, үрэ жэмэсэй питомнитой ажал хэрэгтэй танилсаба.

Бэир ЦЫДЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

Эрхирэгэй совхозой (Загарай) Дабаата һууринда Цыдып-Доржо Бадмаевич Бадмаевай хүтэлбэридэг арендна бригадада 80 буруунууд, 180 хашарагууд харууһалагдана. Бригадын гэшүүд зундаа харууһалжа байһан үхэрнүүдэйнгээ толгой бүриин шэгнүүр сүүдхын туршада 600—700 граммаар нэмээгээ юм. Мүнөө һаяар 30 толгой шахамалнуудые (нэгэ толгойнь 450 килограмм) мяханай комбинадта тушаагдахань. Дүй дүршэлтэй үхэршэд Виктор Данчинов, Виктор Ольхов, Бадмажаб Эрдынеев гэгшэд болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Владимир Батуев, Николай Шувалов, Бадмажаб Эрдынеев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРМАШАМААР

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хартаабхашан Анатолий Загиевай хүтэлбэридэг бригадын гэшүүд байгша ондо сагай уларилай талаар хэды тогтууригүй байгаашье һаань, дүн хамта 20.349 центнер түмһэ суглуулжа, хараалһан зорилгодоо хүрэжэ шадаба. Эдэнэр хуряажа абаһан продукциингаа ехэнхи хубииень республика соогоо худалдаһан байха юм.

«Хоёрдохи хилээмэн» болохо хартаабха хуряалгада бригадын механизаторнууд бултадаа һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэрэй дундаһаа илангая трактористнууд Александр Савельевич Варфоломеев, Александр Хазинуевич Зинатов, Владимир Петрович Калашников гэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр. Эдэ нүхэдэй аша оролдолгоор эндэ иимэ ургаса ургуулагдаа бшуу. Тусхайлан хэлэбэл, Анатолий Александровичын даадаг коллектив гектарай дунда зэргээр 135,7 центнер хартаабха хуряажа абаһан байгаа. Энэмнай район соогоо эгээл үндэр дүн болоно гээшэ. Иигэжэ колхозой хартаабхашад заншалта болоһон хүдөө ажахын болон буйлуулан болбосоруулдаг промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые ажалай амжалтаар угтаба.

В. ШИРДАРМАЕВ.

Мухар-Шэбэрэй район.

ТАРБАГАТАЙН РАЙОНДО

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕМИНАР

КПСС-эй райком партийна эхин эмхинүүдэй секретарьнууд, пропагандистнууд болон экономистнуудай семинар үнгэрбэ. Райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Трофимсв байгша оной арбан һарын туршада районой предприяти, ажахынуудай хэр зэргэ хүдэлжэ гараһан тухай тобшолол хэжэ, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэ мэдээсэбэ.

КПСС-эй райкомой секретарь А. И. Бочеев марксизм-ленинизм шудалагшадай һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүн согсолһон, байгша оной һуралсалай жэлэй зорилгонууд дээрэ тогтожо, пропагандистнууд болон партийна эхин эмхинүүдэй секретарьнуудай анхарал хандуулба. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай политэкономиин кафедрын доцент, экономикын эрдэмэй кандидат С. Б. Санданов «Ороной ажахы, предприятинуудай дэлгүүрэй экономикодо оролго» гэһэн һонирхолтой лекци уншаба.

АЖАХЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ — БАГША

Партийно-ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үнгэргэгдэжэ байдаг һуралсалай хэшээлнүүдтэ ажахынуудай мэргэжэлтэд, фермэнүүдые даагшанар хабаадуулагдадаг ёһо заншалтай болоһон гээшэ. Экономико шудалхаяа суглараагшадта нютагай мэргэжэлтэд һуралсал үнгэргэхэдөө, һалбари бүхэндэ хэрэглэгдэдэг түрүү дүй дүршэл тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг, суглараагшадай һанамжа, дурадхалнуудые согсолдог болоһон байха юм. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудай правлениин түрүүлэгшэнэр М. В. Михалев, М. А. Петров гэгшэд экономикодо зорюулагдаһан асуудалаар хододоо элидхэл, хөөрэлдөө хэжэ, суглараагшадые ехэтэ һонирхуулдаг юм.

ҺЭЛЬБЭН ЗАҺАБАРИЛАГДАХАНЬ

Районой кондитерскэ фабрикын үйлэдбэрилһэн конфетэ республикын район бүхэнэй магазинуудта элбэгээр наймаалагдадаг һааб даа. Харин мүнөө... Үхибүүдэй, мүн ехэшье зоной дуратай конфетэ һүүлэй үедэ худалдаа наймаанай газарнуудта үсөөн болоо. Юундэ?

— Һүүлэй үедэ, илангаяа октябрь һарада фабрикын коллектив республикын ажалшадта 9 тонно конфетэ дутуугаар эльгээһэн байба. Шалтагааниинь гэхэдэ, фабрикада һара бүри эсаргадажа байдаг саахар дуталдаһан байха юм. Тиихэдэ 1934 ондо байгуулагдаһан фабрикын түхеэрэлгэ хуушараа, һэльбэн заһабарилагдахаар болоо. Районой хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалаа һаяын үдэрнүүдтэ усадхажа, һэльбэн заһабарилха зорилго урдаа табина,— гэжэ тус фабрикын үйлэдбэриин таһагые даагша Е. И. Воронина хөөрэнэ.

Т. НАГАЕВА.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Тогтоол

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ, ГЭР БҮЛЫН БАЙДАЛ, ЭХЭНҮҮДЫЕ БА ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛГА ҺАЙЖАРУУЛХА ТАЛААР ХОЙШОЛУУЛАШАГҮЙ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

Гэр бүлые, эхэнүүдые ба үхибүүдые хамгаалха асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шухала удха шанар олгохо зуураа, хүдөө нютагуудтахи демографическа онсо орёо байдалые хараада абан, мүн РСФСР-эй Арадай депутадуудай I съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республика дотор эхэнүүдые ба үхибүүдые хамгаалха талаар комплексно программын түрүүшын шатые бэелүүлэн, РСФСР-эй Верховно Совет иигэжэ тогтооно:

1. Хүдөө нютагуудта хүдэлдэг эхэнэрнүүдтэ 1990 оной январиин 1-һээ тогтоохо гэбэл:

1.1. 28 календарна үдэрһөө бага бэшэ болзортой жэл бүриин гол амаралта тогтоохо.

1.2. Салин түлэхэгүйгөөр һарадаа амаралтын нэгэ үдэр нэмэжэ үгэхэ.

1.3. Хуулиин ондоо актнуудаар хүдэлмэриин долоон хоногой бүри бага хэмжээнэй хараалагдаагүй һаань, 36 часай хүдэлмэриин долоон хоног тогтоохо. Тиихэдээ 41 часай долоон хоногой хүдэлмэриин түлөө үгтэдэг хэмжээгээр салин түлэгдэхэ.

1.4. Хүдэлмэриинь стажые хараада абангүй, ажалладаг эхэнэрнүүдтэ 140 үдэрэй болзортой (нарайлхын урда 70 календарна үдэр ба нарайлһанайнь һүүлээр 70 календарна үдэр) амаралта үгэхэ, больничнэ хуудаһаар салингыень дүүрэн түлэхэ;

Хүндөөр нарайлһан ушарнуудта 156 үдэр (нарайлхын урда 70 календарна үдэр, нарайлһанайнь һүүлээр 86 календарна үдэр) үгэхэ;

Хоёр ба бүри олон үхибүүдые түрэхэдэ, нарайлалгын урда тээхи амаралтын болзорһоо дулдыдангүй, 180 үдэр (нарайлхын урда 70 календарна үдэр ба нарайлһанайнь һүүлээр 110 календарна үдэр) үгэхэ.

1,5. Үхибүү бүхэнөө түрэхэдэнь, 240 түхэригһөө бага бэшэ хэмжээнэй тэдхэмжэ нэгэ доро үгэхэ.

1,6. Эхынь, эсэгынь ... али үхибүүнэй хойноһоо харууһалагшын хүдэлдэг газарһаа үхибүүнэйнь 3 наһа хүрэтэр һара бүри түрүүшын үхибүүндэ адаг бага салин түлэгдэхэ, тиихэдээ удаадахи үхибүүдээ түрэхэдэнь тэдхэмжэ 50 процентээр ехэ болохо.

Салин хулһэндэнь районно коэффициентнүүдэй тогтоогдоһон районууд болон нютагуудта ажаһуудаг хүнүүдтэ тэдхэмжын хэмжээн коэффициентнүүдые хэрэглэлгэтэйгээр тодорхойлогдодог. Хэрбээ тус районой салин хулһэндэ ондо ондоо коэффициентнүүдэй хэрэглэгдэдэг һаа, арадай ажахын үйлэдбэриин бэшэ һалбаринуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хулһэндэ тогтоогдоһон коэффициентнүүд хэрэглэгдэхэ.

1.7. Ажалай эрхэ байдалаар хүдэлмэриинь үдэрэй хоёр хубида (2 часһаа дээшэ таһалдалтай) хубаагдадаг газарта эхэнэрнүүдэй ажалай түлбэри 30 процентээр нэмээгдэхэ.

1.8. Диспансернэ тоо бүридхэлдэ сағ болзортонь абаха зорилгоор эртын болзорто (12 недели хүрэтэр) тоо бүридхэлдэ ороһон нарайлха эхэнэрнүүдэй декретнэ амаралтада гарахада, адаг бага салингайнь 50 процент хэмжээтэй тэдхэмжэ нэгэ дахин түлэгдэхэ.

1.9. Нарайлха эхэнэрнүүдтэ, үхибүүгээ хүхүүлдэг эжынэртэ ажахыда үйлэдбэрилэгдэдэг эдеэ хоолой зүйлнүүд түлбэригүйгөөр үгтэдэг. Тэдэниие үгэхэ хэмжээнүүд ажалша коллективээр тодорхойлогдодог.

2. Хорихо гэбэл:

2.1. Тариан ажалда, мал ажалда, шубуу үсхэбэрилгэдэ ба ангуудые үсхэбэрилгэдэ ядохимикадуудые, пестицид болон дезинфекци хэдэг бусад зүйлнүүдые хэрэглэдэг хүдэлмэридэ 35 хүрэтэр наһанай эхэнэрнүүдые хабаадуулгые 1992 оной январиин 1-һээ хорихо.

2.2. Нарайлха байһаниень элирүүлһэн сагһаа хойшо тариан ажалда ба мал ажалда нарайлха эхэнэрнүүдые хабаадуулгые 1991 оной январиин 1-һээ хорихо. Тэдэнэй абадаг дундуур салин хүдэлмэриинь шэнэ газарта түлэгдэхэ. Нарайлха эхэнэрнүүдые ажаллуулха зорилгоор предприятинуудай дэргэдэ тусхай участогуудые байгуулха. Гэртээ хэдэг ажал үргэнөөр хэрэглэхэ.

2.3. Эхэнэрнүүд трактористнууд-машинистнүүдые, ашаанай автомашинануудай жолоошодые һургалгые 1991 оной январиин 1-һээ, харин хүдэлмэридэ абалгые 1992 оной январиин 1-һээ хорихо.

3. Хубиин гэр барихадань залуу айлнуудта үгтэһэн урьһаламжа ажахынуудай мүнгөөр түлэгдэхэ. Түрүүшын үхибүү түрэхэдэнь 2 мянган түхэригһөө бага бэшые, 2-дохидо — 3 мянган түхэригһөө бага бэшые, гурбадахи үхибүү түрэхэдэнь 5 мянган түхэригһөө бага бэшэ мүнгэ ажахынууд түлэхэ.

4. Россин Дулдыданги бэшэ профсоюзуудай федерацитай болон профсоюзуудай республиканска һалбариин комитедүүдтэй хамта 1991 оной мартын 1 болотор болзорто иимэ зүйлнүүдые бэлдэхыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха:

4.1. Эхэнэрнүүд болон үхибүүдые диспансернэ бүридхэлдэ абаха ба элүүр энхыень һайжаруулха гурим.

4.2. Хүндэ ашаа үргэхэ, зөөхэ хүдэлмэридэ эхэнэрнүүдэй наһые хараада абан, тэдэнэй ба эдиршүүлэй хэхэ ажалай боломоор нормативуудай тоо[illegible]ри.

4.3. Үхибүү түрэхэ наһан[illegible] эхэнэрнүүдэй ажал хэрэглэ[illegible]гые хоридог хүндэ ба бэ[illegible] хоротой эрхэ байдалтай үйл[illegible] бэринүүдэй, мэргэжэлнүү[illegible] ба хүдэлмэринүүдэй тооб[illegible]

4.4. Хүндэ юумэ гараар [illegible] гэдэг ба зөөдэг хүдэлмэри[illegible] эхэнэрнүүдэй шадал хүрэ[illegible] эд бараанай амһартануудые [illegible] лэдбэрилхыень предприяти[illegible] дые экономическа талаар [illegible] машуулха дурадхалнууд.

4.5. Шубуушадаар хүдэлд[illegible] эхэнэрнүүдтэ, овощ үргүүл[illegible] шадта, загаһанай үйлэдбэри[illegible] ба загаһа болбосоруулгын [illegible] дэлмэрилэгшэдтэ нэмэлтэ [illegible] гэлэлтэнүүд.

4.6. Гэр бүлые тусэблэлг[illegible] дутуу түрэлгын, хүүгэдэй [illegible] дэлгын, саг зуура гү, али уд[illegible] саг соо мэргэжэлээрээ ажи[illegible] лаха аргагүй байлгын дун[illegible] дые, мүн медико-биологи[illegible] ска бусад дүнгүүдые хара[illegible] абан, ажахынуудай экономи[illegible] ска харюусалга тухай хэм[illegible] нүүд, ажалладаг эхэнэрнүү[illegible] ба түрэхэ эхэнэрнүүдэй эл[illegible] энхын түлөө хүтэлбэрилэг[illegible] дэй журамай ба материал[illegible] талаар харюусалгын хэмж[illegible] нүүд.

5. Мүнөөнэй эрилтэнүүд[illegible] харюусадаг тусхай хубсаһа [illegible] нар, гутал ба эхэнэрнүү[illegible] хамгаалха бусад зүйлнүү[illegible] үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ [illegible] дал РСФСР-эй Министрнүү[illegible] Совет 1991 оной июниин 1 б[illegible] лотор шиидхэхэ.

6. Россин Дулдыданги бэ[illegible] профсоюзуудай федераци[illegible] ба профсоюзуудай республ[illegible] канска һалбариин комитедүү[illegible] тэй зүбшэн хэлсэжэ, [illegible] ха эхэнэрнүүдтэ үгтэдэг а[illegible] ралтые ехэ болголготой хо[illegible] боотой гаргашануудые 1991 о[illegible] до гүрэнэй социальна стра[illegible] ваниин мүнгөөр түлэх[illegible] РСФСР-эй Министрнүүдэй С[illegible] вет хараалха.

Тус Тогтоолые бэелүүлхэд[illegible] хэрэгтэй бусад гаргашану[illegible] предприятинуудай, эмхи зу[illegible] гаануудай, зөөриин түхэл [illegible] занууд һаа дулдыдангүй, ко[illegible] перативууд болон хүнүү[illegible] мүнгөөр бэелүүлэгдэхэ.

7. Тус Тогтоолһоо уламжалан гараһан хубилалтануудые [illegible] сэндөө байгаа Хуулида оруул[illegible] ха тухай дурадхалнуудые 199[illegible] оной январиин 1 болото[illegible] РСФСР-эй Верховно Совед[illegible] оруулхые РСФСР-эй Минист[illegible] нүүдэй Соведтэ даалгаха.

8. Эхэнэрнүүдэй, гэр бүл[illegible] эхэнүүдые ба үхибүүдые ха[illegible] гаалгын, тосхоной социаль[illegible] хүгжэлтын хэрэгүүдээр, агра[illegible] на асуудалнууд ба эдеэ хоол[illegible] талаар РСФСР-эй Верховно С[illegible] ведэй комитедүүдтэ тус Тогто[illegible] лые бэелүүлгын хойноһоо [illegible] нахыень даалгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Р. И. ХАСБУЛАТОВ.

Москва, РСФСР-эй Соведүүдэй байшан.
1990 оной ноябриин 1.

Совет Социалис Республиканүүдай Союзай Президентын Указ

СОЛДАДУУДАЙ ЭХЭНҮҮДЭЙ КОМИТЕДЭЙ ДУРАДХАЛНУУДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЭ ТАЛААР ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ Хуули хазагайруулгын, сэрэгэй алба хэхэ үедэ СССР-эй эрхэтэдэй эрхэнүүдые эбдэлгын асуудалнуудаар, мүн тэрэшэлэн амгалан тайбан сагта сэрэгэй албатадай ба сэрэгэй барилгашадай ами наһаа алдаһан ба гэнэ усалда ороһон баримтануудаар Солдадуудай эхэнүүдэй комитедэй, ниитын бусад эмхинүүд болон эрхэтэдэй хандаһан дээрэһээ нигэжэ **тогтоохомни:**

1. Амгалан тайбан сагта сэрэгэй албатадай ба сэрэгэй барилгашадай ами наһаа алдаһан ба гэнэ усалда ороһон шалтагаануудые үнэн зүбөөр, дүүрэнээр шалгаха талаар тусхай комисси байгуулха.

Нүхэр Ю. Х. Калмыковые комиссиин түрүүлэгшээр томилхо.

СССР-эй ба Союзна республиканүүдай арадай депутадуудые, ССР Союзай Прокуратурын, СССР-эй Юстициин министерствын, Солдадуудай эжынэрэй комитедэй, СССР-эй Адвокадуудай холбооной, мүн сэрэгэй албатадые социальна ба хуулиин талаар хамгаалха асуудалнуудые эрхилдэг ниитын бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэдые комиссиин бүридэлдэ оруулха.

Нүхэр Ю. Х. Калмыков комиссиин тусхай бүридэлые СССР-эй Президентын баталамжада гурбан үдэрэй болзорто үгэхэ.

Комиссиин захиһан хэрэгтэй материалнуудые гүрэнэй зургаанууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд сағ дары эльгээхэ.

Комиссиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай 1991 оной январиин 1 болотор СССР-эй Президентдэ мэдээсэхэ.

СССР-эй Президентын аппарадай хэрэгүүдые эрхилдэг управлени ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилдэг управлени комиссиин хүдэлхын тула шухала эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулха (байра, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүд, транспорт ба бусад). СССР-эй Президентын аппарадай хэрэгүүдые эрхилдэг управлени комиссида мүнгэ һомолхо.

2. Сэрэгэй реформо тухай хуулиин актнуудые зохёохо үедэ Солдадуудай эжынэрэй комитедэй дурадхалнуудые хаража үзэхыень СССР-эй Верховно Соведтэ дурадхаха.

3. СССР-эй Министрнүүдэй Совет:

амгалан тайбан сагта сэрэгэй алба хэхэ үедөө сэрэгэй албатадай ба сэрэгэй барилгашадай ами наһаа алдаһан ушарнуудтай холбоотой гаргашануудые гэр бүлэдэнь түлэхэ тухай асуудалнуудые һарын болзорто хаража үзэхэ;

бодото албанда байһан сэрэгэй албатадта амаралта үгэхэ гурим тогтоохо тухай дурадхалнуудые хаража үзэхэ.

4. СССР-эй Минатомэнергопромһоо, СССР-эй Минсвязьһаа, Росвостокстройһоо болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи тусхай барилгын главна управлениһээ бэшэ граждан министерствэнүүд болон албан зургаануудта арадай ажахын хэрэглэмжын объектнүүдэй барилга дээрэ хүдэлдэг сэрэгэй-барилгын отрядуудые (частьнуудые) 1992 ондо тарааха.

Энээнтэй хамта 1991 оной намарһаа эхилжэ заагдаһан сэрэгэй-барилгын отрядуудта (частьнуудта) бодото албанда СССР-эй эрхэтэдые абалгые болюулха.

Сэрэгэй-барилгын отрядуудые (частьнуудые) тарааһанай һүүлдэ сулөө болоһон сэрэгэй албатад болон сэрэгэй барилгашадые СССР-эй Оборонын министерствын сэрэгэй-барилгын отрядуудые (частьнуудые) бүрилдүүлгэдэ эльгээхэ.

СССР-эй Минатомэнергопромдо, СССР-эй Минсвязьда, Росвостокстройдо болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи тусхай барилгын гол управленидэ хүдэлдэг сэрэгэй-барилгын отрядуудые (частьнуудые) тарааха гурим ба тодорхой болзорнуудые СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1991 оной 1-дэхи кварталда баталха.

5. Бодото алба хэжэ байһан сэрэгэй албатадые хуулиин ба социальна талаар хамгаалгые шангадхалгада, сэрэгэй уст[illegible]вуудай эрилтэнүүдые сахил[illegible] хойноһоо командна состав[illegible] харюусалгые дээшэлүүлгэ[illegible] шэглүүлэгдэһэн хуулиин ак[illegible] нуудые зохёолгые түргэдхэ[illegible] ень хуулиин талаар, обор[illegible] ны ба гүрэнэй аюулгүй бай[illegible] гын, хуули гуримай ба гэм[illegible] ябадалтай тэмсэлэй асууда[illegible] нуудаар, олондо мэдээсэлгы[illegible] эрхэтэдэй эрхэнүүд болон ха[illegible] далгануудай асуудалнууд[illegible] СССР-эй Верховно Соведэй ко[illegible] митедүүдтэ дурадхаха.

Сэрэгэй частьнуудтахи бэ[illegible] далые мэдэжэ абаха хэмжэ[illegible] үнгэргэлгын хойноһоо прок[illegible] рорнуудай хиналта тухай асуу[illegible] далые хуули гуримай ба гэм[illegible] тэ ябадалтай тэмсэхэ тала[illegible] СССР-эй Верховно Соведэй ко[illegible] митет хаража үзэхэ.

6. СССР-эй Оборонын мин[illegible] стерствэтэй зүбшэн хэлсэжэ, амгалан тайбан сагта сэрэг[illegible] алба хэхэ үедэ ами наһаа ал[illegible] даһан сэрэгэй албатадай ба сэ[illegible] рэгэй барилгашадай үхэһэн ту[illegible] хай үнэмшэлгэнүүдые б[illegible] гуримда СССР-эй Юстициин министерство хубилалтануудые оруулха.

7. Армиһаа зугадаха, мүн албанһаа хулжалгатай холбоотой бусад гэмтэ ябадалнууд, сэрэгэй албатадай эрхэнүүдые хүндэһэн ябадалнууд тухай хэ[illegible] һэгүүдые 1991 оной январиин 1 болотор ССР Союзай Прокуратура шалгажа үзэхэ.

8. СССР-эй Оборонын министерство, СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство ба СССР-эй Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитет 1990 оной ноябрьда бага ба дундуур зиндаагай командирнуудай зүблөө үнгэргэжэ, уставта таара[illegible] хагүй, хуули эбдэхэ бусад ябадалнуудые зайсуулха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ хуулинуудые бэелүүлхын хойноһоо, мүн сэрэгэй бодото алба хэхэ үедэ сэрэгэй албатадай эрхэнүүдые сахилгын хойноһоо хиналта шангадхалгада шэглүүлэгдэһэн тодорхой хэмжээнүүдые ССР Союзай Прокуратура баталан абаха.

Совет Социалис Республиканүүдай Союзай Президент М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 оной ноябриин 15.

Мүнөөдэр—Хүдөө ажахын болон болбосоруулан бүйлуулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ХҮНГЭН БЭШЭ ЭРХЭ БАЙДАЛДА

Дэлгүүр дээрэ эдихэ юумэнэй хомор, үнгэрхэдөө hү, хилээмэнэй хойноhоошье хүнүүдэй оошорто зогсожо байхада, ямар hайндэр байха юм гэжэ зариман хэлэжэшье болохо.

Үнэндөө иимэ байдалай түлөө ганса хүдөөгэй ажалшад зэмэтэй бэшэ даа. Ямаршье хүйтэн жэбэр, сэhэ бороо гү, али халуун наран байг, хамаагүй гол түлэб сэхэжэ оггорго доро ажалаа хээжэ ябадаг таряашад, малшадые эдеэ хоолой дуталдаhанай түлөө зэмэлхэ болоо hаа, хэр зүб бэ?

Жэшээнь, энэ жэлые абаад үзэе. Айхабтар орёо бэрхэтэй уларилтай байhан энэ жэлдэ республикын таряашад, механизаторнууд өөhэдынгөө шэн зоригто, габшагай шанга ажалаар бараг hайн ургаса абаа. Бүхыдөө 469,4 мянган тонно тарян сохигдоо гэхэ гү, али гектар бүриhөө дунда зэргээр 16,1 центнер ороохон абтаа. Кабанскын районой ажахынууд гектарай —20,5, Хэжэнгын — 20,7, Мухар-Шэбэрэй —18,8, Хориин —18,5 центнер ургаса абажа, онсо шалгарба. Хяагтын, Хурамхаанай, Яруунын, Захааминай таряашад бахал hайнаар хүдэлөө.

Зарим ажахынууд, бригада болон звенонууд энэ жэлэй эрхэ байдалда үндэр ургаса абажа, Буряад ороноо баясуулба. Кабанскын районой «Шергинский» совхоз 1418 гектар дээрэhээ гектарай 32,8 центнер, Мухар-Шэбэрэй районой «Родина» колхоз 3459 гектар тарялан дээрэhээ гектар бүхэнэй 26,6 центнер ургаса абаhан байна. Энэ талаар онсо шалгарhан ажахынуудые —Яруунын районой «Победа», «Коммунизм», Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ, Баргажанай районой Улёкэй, Карл Марксын, Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозуудые, Хэжэнгын районой Чисаанын совхозые болон бусад ажахынуудые заатагүй дурдаха шухала.

Тон бэрхэтэй уларилтай байhан энэ жэлдэ нёдондо жэлэйхиhээ 5,6 процентээр ехэ үбhэ тэжээлэй бэлэдхэгдэhэниинь бахал хүдөөгэй ажалшадай габшагай хүдэлмэриин аша үрэ гэжэ тоолохоор. Ивалгын, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Прибайкалиин болон бусад хэдэн районуудай луговодууд, кукурузашад, тэжээл үйлэдбэрилгын звенонуудай механизаторнууд энэ жэлдэшье ёhотойл баян ургаса абажа, өөhэдынгөө мэргэжэл шадабариие үшөө дахин батадхаа. Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой луговодууд Н. Н. Корликов, Г. М. Тимофеев, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан А. З. Шакиров, Шитханай совхозой механизатор В. С. Мухоедов болон бусадые тэмдэглэлтэй.

Республика соо хүн зониие огородой эдеэнэй зүйлнүүдээр хангалгын али олон талаhаа бэрхэтэй байгаашье hаань, овощ ургуулагшадай олохон түрүү звенонуудай оролсоото ажалые бахал hайн hайхан үгэнүүдээр дурдаха ёhотойбди. Энэ жэлдэ колхоз, совхозууднай 30,7 үлүүтэй мянган тонно овощ бэлэдхэлэй пунктнуудта оруулжа, түсэбөө дүүргээ. Энэ талаар «Хитад оронhоо ерэhэн огородшодой мэргэжэл шадабариие онсолон сэгнэхээр. Тэдэнэй хүсөөр 11,4 мянган тонно овощ абтаа юм.

Байгша ондо сагай уларилай таарамжагүй байhан дээрэhээ хартаабхын ургасын нилээд ехэ хуби фитофтороз үбшөөр үбдэжэ, бэрхэтэй байдал тохёолдоо. Иимэ эрхэ байдалдашье хартаабхашадай зарим звенонууд элбэг ехэ, эрхим шанартай хартаабха ургуулжа шадаа. Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой А. Р. Загиев, Хяагтын районой «Заря» колхозой В. И. Жарников, «Родина» колхозой И. С. Алемасов гэгшэд тарялангай гектар бүриhөө 147-hоо 180 хүрэтэр центнер ургаса абаа.

Эдэ бүгэдын ашаар лэ бэлэдхэлэй эмхинүүд хүн зондо худалдаха хартаабха бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Үнгэрэгшэ хабартаа-зундаа сагай уларил хүшэрхэн байжа, илангаяа мал ажалда бага бэшэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулаа. Энээнhээ болоод, олохон районуудай ажахынуудта hү haали зарим тэды доошолоо. Тиигэбэшье бүхы дээрээ hү hааха, гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб-захилые дүүргэхэ арга боломжо республикада бии.

Нэн түрүүн ямаршье жэлдэ hү ехээр hаадаг фермэнүүдэй, эрхим hаалишадай хүсөөр энэ үрэ дүн түйлагдаа. hүүлэй мэдээгээр Прибайкалиин, Хурамхаанай, Баргажанай, Яруунын, Тарбагатайн ажахынууд hү гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбөө ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ аргатай болонхой.

Сагаан эдеэ ехээр үйлэдбэрилгын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ урдынхидаал адли Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү hаалишад П. Н. Шамарина, Н. Е. Варфоломеева, А. С. Свинкина гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 4007 үлүүтэй килограмм hү hаагаад, эрхимлэжэ ябаhаар.

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Юрөөгэй, Зэдын районой «Октябрьский» совхозой Түбэй, Ивалгын районой hуралсалай «Байгал» ажахын Түбэй фермэнүүд эбэhэн уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэжэ шадаа.

Мүнөө сагаан эдеэнэй зүйлнүүдээр хүн зониие хүсэд хангахын тула республикын hү hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эдэ түрүүшүүл шэнгеэр хүдэлбэл, hү hаали эрид дээшэлүүлхэ арга боломжотой. Теэд тиимэ юумэн болоногүй.

Хонин ажалай үнгэрhэн жэлдэ (1990 ондо) 322 бригада зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа дээшэ хурьга түлжүүлээ.

Бүхы дээрээ энэ hалбариин үрэ дүнгүүд hанаhанда хүрөөгүйшье hаань, эндэ үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг түрүүшүүл олон.

Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Социалис Ажалай Герой Д. Б. Сундуев зуун эхэ хонин бүриhөө 157 хурьга абаа, толгой бүриhөөнь 4,5 килограмм ноохо хайшалаа, хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые эхэhээнь hалгаахадаа, 20 килограммда хүргөө. Иигэжэ тэрэ республикынгаа чемпион болоо hэн. «Октябрьский» совхозой ахалагша хонишон У. Л. Гургумов зуун эхэ хонин бүриhөө 127 хурьга абажа түлжүүлээ. Яруунын районой «Дружба» колхозой эхэ хонидые харуулhан Б.-Д. Э. Ринчинов зуун эхэ хонин бүриhөө 123 хурьга абажа, бахал чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн ажалдартай. Ивалгын ОПХ-гай К. М. Григорьевэй отара зуун эхэhээ 132 хурьгаа абтаhан, хонин бүриhөө 5,2 килограмм ноохо хайшалагдаhан байна. Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Б.-Ц. Д. Иванов, Хориин районой Үдын совхозой хонишон Г. М. Бимбаев, Социалис Ажалай Геройнууд О. Э. Сангадиева, Г. Л. Рабдаев гэгшэд мүн лэ ажалдаа үндэр дүнгүүдые түйлаанхай.

Продукци бүйлуулан болбосоруулдаг предприятинуудай эд хэрэгсэлээр хэды дуталдаашье hаа, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгые hүүлэй үедэ зарим тэды hайжаруулаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн 10 hарын дүнгөөр Улаан-Үдын мяханай комбинат, Сэлэнгын болон Баргажанай районуудай, мүн Кабанскын, Түнхэнэй, Үнэгэтэйн эдеэ хоолой комбинатнууд, Ивалгын, Тарбагатайн, Улаан-Үдын кондитерскэ фабриканууд, спиртзавод гэхэ мэтэ предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ даабаряа дүүргэhэн байха юм.

Бурятмолагропром нэгэдэл үнгэрhэн хугасаа соо тоhо гаргаха түсэбөө 107,6 процент, тоhолиг бэшэ продукци үйлэдбэрилхэ даабаряа дүүргэжэ шаданхай. Энэ габьяада Жэмhэгэй, Нарhатын, Кабанскын, Хэжэнгын тоhолой заводууд, Улаан-Үдын хотын hүн гаргалгын завод хубитаяа оруулаа. Энэ жэлдэ 18 зүйлэй шэнэ продукци гаргадаг болоhониинь hайшаалтай. Огородой эдеэ бүйлуулдаг заводууд байгша ондо 150 тонно нарезаг бэлэдхэхэ гэhэн гү, али нёдондонойхидо орхоодоо 20 дахин дээшэ болоно.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, шанарыень hайжаруулха талаар республикын эдеэ хоол бүйлуулдаг бүхы предприятинуудые hэльбэн шэнэлхэ, шэнэ оньhон техникээр хангалга шухалада тоологдоно. Энэ талаар байгша ондо нёдондонойхидо орхоодоо, мүнгэн hан 1,5 дахин дээшэлhэн байха юм.

Эдеэ хоолой программа бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ Агропромсоюзай мэргэжэлтэд хубитаяа оруулаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Ажалдаа амжалтатай хүдэлдэг нүхэдые нэрлэбэл, Л. М. Сапрыкин, А. А. Лазарев, А. В. Фёдоров, В. Л. Фалилеев, Е. В. Оглова, З. Р. Будаев, Ф. Г. Бадеева болон бусадые заншалта болоhон hайндэрөөр амаршалхэ дуран хүрэнэ. Тэрээнhээ гадуур агропромышленна комплексын бүхы ажалшадта ерэхэ жэлдэ бүри амжалтатай хүдэлхыень хүсэе.

А. РАЗУВАЕВ,
Буряадай Госагропромсоюзай түрүүлэгшын орлогшо.

祝贺布里亚特劳动人民节日愉快!

„Һайндэрөөр, Буряадай таряашад!“

Дэлгүүрэй экономикодо шэлжэн ороход мүнөө үедэ гадаада гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо гэшэ онсо шухалада тоологдоно. Урдандаа республикымнай гансал промышленна предприятинууд хари гүрэнүүдтэй харилсаа холбоотой байдаг hаань, hүүлэй жэлнүүдтэ агропромышленна комплексын предприятинууд хүршэ Хитадай Арадай Республикатай нягта хэрилсаа холбоо тогтоогоо. Жэшээлбэл, байгша ондо Загарайн районой Үнэгэтэйн совхоздо КНР-эй 400 таряашад, мэргэжэлтэд ерэжэ, овощ тарижа хуряаhан байна.

— Хитадууд газар дээрэ ажалахадаа ондоохон даа. Урдандаа шэмээшэгүүд бэрхэ гэжэ тоологдодог hэн. Мүнөө хитадуудай хажууда шэмээшэгүүднайшье хойно гарабал даа. Энэ жэлдэ Хитадай таряашад совхозой газар дээрэ арбан табан зүйлэй овощ тарижа туршахадаа, яhала баян ургаса абаа. Тиихэдэ ажахыдамнай 1,5 гектарай хабарай теплицэ барижа ашаглаhан байна. Эдэнэрнай хэлсээгээ холо үлүүлээ. Бүхыдөө 1 миллион 249 мянган түхэригэй овощ хуряажа абаа. Тогтууригүй сагай уларилтай манай эндэ эды ехэ огородой эдеэ ургуулжа хуряаха гэшэ бэлэн байгаа. Бидэ Хитадай таряашадай дээрэhээ совет мүнгөөр тоосохо хэрэггүйбди. Харюудань минеральна удобренинуудые эльгээнэбди. Түлбэрөө хитадууд нютагтаа абажа тоосохо ёhотой,— гэжэ совхозой директор Геннадий Варфоломеевич Пруидзе хөөрэнэ.

Анхан Хитадай таряашад тус совхоздо ерэхэдэ, түрүүшын туршалга хээ юм. Олон зүйлэй овощ тарижа туршахадаа, манай эндэхи байгаалиин эрхэ байдалда аяар арбан табан зүйлэй овощ тарижа, тогтууритай баян ургаса ургуулhаниинь үнэхөөрөө гайхалтай. Хитадай түлөөлэгшэдэй хүтэлбэрилэгшэ, ахамад агроном Жен Анянай ёhоор, манай республикын эрхэ байдалда олон ондоо ургамалнуудые тарихаар арга боломжо бии байна. Жэшээлбэл, ерэхэ жэлдэ перец, баклажан, сельдерей, салат, хитадай капуста болон бусад огородой эдеэ плантаци дээрэ тариха хүсэлэнтэй байгаа.

— Уhалгадаг hаань, ямаршье ургамалнуудые тарихаар ааб даа. Урдандаа танай хитадууд элдэб ургамалнуудые таридаг байгаа. Мүнөө технологинь мартагдаа. Энэл муу байна. Тэрэ технологиин байhан hаа, hайн бэлэй. Ерэхэ жэлдэ 490 хүн эндэ ерэхэбди. 11 мянган тонно овощ тарижа тушаахаар хэлсээ баталаабди. Абаhаар хэлэ амандаа ядалдахабди гэжэ ехэтэ айгаа hэмди. Совет хүнүүд мэндэ аргагүй hайнаар хандаа. Энээндэнь баяртайбди. Али болохоор туhа хүргэхые оролдоно. Тобшолбол, Буряадай таряашадые hайндэрөөрнь амаршалха хүсэлэнтэйбди,— гэжэ ахамад агроном Жен Анян хэлээ hэн.

Ерэхэ жэлдэ Хитадай хойто нютагуудта ургадаг жэмэстэ модо тарижа туршаха юм.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахамад агроном Жен Анян (зүүн гарhаа) агроном Гуа Зецо, оршуулагша Дун Лянд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хубиин ажахынуудай хубита ехэ

ҮМСЭДЭ ҮДХЭХЭДЭ ҮРГЭМЖЭТЭЙ

Юрөөгэй тала үнэхөөрөө үргэмжэтэй баян даа. Эндэхи хүн зониишье ажалша бүхэриг гэшэ аабза. Тиимэл hаа, айл бүхэндэ үхэр мал, хонин, гахай, шубуун олоор үсхэбэрилэгдэжэ, hү, мяхан, үндэгэн, ноохон ехээр бэлэдхэгдэнэ. Жэшээлбэл, Юрөөгэй сельскэ Соведэй харьяата hуурин, тосхондо ажаhуугшад байгша оной эхинhээ худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ бүхыдөө 95988 түхэригэй 230 центнер мяха, 1939 түхэригэй 48 центнер hү, тоогүй олон үндэгэ, ехэ ноохо тушаагаа.

Сельскэ Соведэй харьяата газарта гурбан— Ташар, Үдэнгэ, Үрмын-Адаг hуурин оршодог. Эндэ ажаhуугшад мал барихаhаа гадна, огород эрхилдэг байха. Айл бүхэндэ мал, шубуун үдхэгдэнэ. Жэшээлбэл, дайнай болон ажалай ветеран Сосор Очирович Дамбаевай гэр бүлэ мүнөө хоёр томо үхэртэй, тэрэ тоодо нэгэ үнеэтэй, гурбан гахайтай, зургаан хонитой, нэгэ моритой. 1988 ондо тус айлайхи 380 килограммай шэгнүүртэй үнеэ, гахай худалдаа hэн. Мүн ажалай ветеран, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй тугалшан Цырендугма Цырендоржиевна Будажапова үмсэдөө зургаан үхэр харууhална. Нёдондо худалдаа наймаанай эмхидэ хоёр томо үнеэ тушаагаа hэн.

Түрэл колхоздоо олон жэлдэ хонишоноор ажаллажа байhан Мария Цыбикжапова арбан үхибүүнэй эхэ юм. Гэбэшье ажалша бэрхэ энэ эхэнэрнай хубиингаа ажахыда найман үхэртэй, тэрэ тоодо хоёр үнеэтэй, зургаан гахайтай, 46 хонитой. Ажал хэнгүй гар hула hуудаггүй энэ айлайхи жэл бүхэндэ горитой ехэ продукци бэлэдхэлэй пунктда тушаана. Гадна энэ нютагай хонишон Аюша Эрдынеев, Дулма Дашиева, Галина Сулейманова, Рыгжит Мангутова, Валерий Очиров, Содном Баниев, Валентина Будажапова, Дарима Бартаева, Жимбэ Хайдапов гэгшэдэй хубиин ажахы үнэхөөрөө бурьялма булагтал дундаршагүй баян даа. Эдэнэрнай сүлөө сагаа гамнангүй хубиингаа ажахыда зорюулна бшуу.

Хубиин ажахыда үсхэбэрилхэдэ залуу мал заабол хэрэгтэй ааб даа. Жэшээлбэл, байгша оной эхинhээ хойшо колхоз нютагайнгаа хүн зондо 16 үнеэ, хоёр мори, 20 поршоонхо, 15 тугал, 203 центнер талха таряанай зүйл, 10 центнер таряа, 60 центнер үбhэ, hолоомо худалдаhан байна. Эндэ тракторай хүдэлгэгдэхын аргагүй буртаг сабшалангай ногооной ургаса нэн түрүүлэн айлнуудта хубаарилна.

Арадай депутадуудай Юрөөгэй сельскэ Соведэй сессидэ хубиин ажахы хүгжөөхэ асуудал таhалгаряагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг. Жэшээлбэл, hүүлэй сессидэ депутадууд колхозниигуудай бүгэ бүхэндэ 0,40 гектар, хүдэлмэришэд болон албан хаагшадай гэр бүлэдэ 0,30 гектар газарай участогуудые хубаарилжа үгэхэ шиидхэбэри абаа юм. Гадна хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар Юрөөгэй сельпогой материально-техническэ үндэhэ hууриие бэхижүүлхэ мүн эдеэ хоолой продуктнуудые элбэгээр тушаагшадые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа hэн. Тиигэжэ энэ жэлдэ тус сельпо айлнуудhаа 45 тонно мяха, 13 тонно hү, мүн зүгын тоhо, үндэгэ худалдажа абаха зорилго хараалаа.

Үнэндөө иимэ шиидхэбэри зүб гээшэ. Колхозой, мүн бэшэшье ажалда эдэбхитэй хабаадалсадаг хүнүүд хубиингаа адууhа малай үбhэ тэжээлгүй үлэшэхэнь гэжэ hанаагаа зобохогүй ха юм. Хэрбээ үмсын адууhа малые тэжээлээр хангаагүй hаа, тоо толгойнь үсөөрүүлэгдэхэ гээшэл даа.

— Үндэр наhатайшуул, ажалай ветеранууд колхозой хүзүүн дээрэ ажаhууха дурагүй юм. Илангаяа үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ, үбэлжэлгээ үнгэргэхэдэнь али болохоор туhалхые оролдодог. Харюуданъ ажахымнай хубиинь ажахыда ехэ туhа хүргэнэ, дэмжэнэ. Үбhэ тэжээлээр, түлеэ залhаар хангана,— гэжэ дайнай болон ажалай ветерануудай Юрөөгэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Бадмажаб Чойбсонович Цыренов хөөрэжэ hуугаа hэн.

Р. БАЛДАНОВ,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.
Сэлэнгын район.

АРЕНДАТОРТА АМАР БЭШЭ

Ажахы доторой арендна харилсаанай гурим ажалай эмхидхэлэй хуушанай аргаhаа ондоохон байха. Нэгэдэхеэр, урдынхидал адли колхозой, районой болоод лэ республикын хүтэлбэрилэгшэд хайшан гэжэ ажаллахыемнай, илангаяа тарилгаяа хэзээ яагаад үнгэргэхыемнай, ургасаяа хэдыдэ хуряажа абахыемнай заабарилхаяа болиhониинь hайн гэжэ hанагшаб. Ажал хэжэ байhан хүндэ юрын сэрэгшэн мэтэ захиралта бэелүүлхэдэ хүндэхэн байдаг. Иимэ гуримаар ажаллажа байhан хүн ошон ошотороо түйлаhан дүнгөөрөөшье омогорхохо, баясаха мэдэрэлгүй болодог. Тусхайлан хэлэбэл, урдандаа хуушанайнгаа гуримаар ажалахадаа бидэ бригадирай хэлэhые дүүргээд лэ, баян ургасын абтаашье hаа, болёошье hаа; хамаагүй, юундэшье хангалтагүй хүдэлмэрилдэг hэмди. Юрэдөө ажал хэhэншүү байгаал hаа, бидэ hара бүхэндэ тогтоогдомол салингаа абаад, эрилтээ хаагаад байгаабди. Мүнөө ондоо болоо. Хүн бүхэн hайнаар ажаллажа, продукци ехээр абаха бүрээ салин түлбэридэ горитойхоноор хүртэнэ ха юм.

Манай колхоз бүхыдөө 85333 центнер гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 21,1 центнер таряа хуряажа абаба. Иимэ ургаса hая наашадаашье суглуулагдаагүй. Тиихэдэ ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэ хүрэнгэдэ 2500 центнер ороhон сэбэрлэгдэжэ хаагдаа. Мүн таряа тушааха гүрэнэйнгөө захилые хоёр дахин үлүүлээбди.

Теэд үнэн дээрээ арендатор байхань бэлэн гү? Би бэлэн бэшэ гэхэ байнаб. Колхоздомнай арендаторнуудай дүрбэн звено байгуулагданхай. Манай коллективhээ гадна В. Бадмаевай, Б. Цыбиковэй, Т. Ринчиновэй звенонууд бии.

Арендаторнууд гээшэ үгээ ойлголсоhон, эбтэй этэй багахан бүлэг гэжэ ойлгогшоб. Крыловэй баснидал хун шубуун, хабшаахай, сурхайдал ажаллангүй, нэгэ мүhэн үгээ ойлголсоод байхада хүдэлмэришье хүнгэн, хэрэг урагшатай байдаг. Зүгөөр эндэ урдынхидал нара «халаажа» ажалдаа гарахагүйш. Одоол эртэ үглөөнhөө hүниин харанхы болотор поли дээрээ ажаллахал хэрэгтэй байдаг. Тэрэгүй hаа, дээрээ ортохо, тулгардаха, тулиха саг ерэхэл. Өөрынгөө амарые хаража, олоороо ажаллахадаа ямар түлбэри абахабши даа. Иимэл даа, арендатор гээшэмнай. Хүнэй арга шадабариие одоол ёhотойхоноор элишэлхэ гурим гээ hаа, алдуугүй.

А. ГАЛСАНОВ,
Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой арендна звеное хүтэлбэрилэгшэ.

УГАЙ ҺАБАГША

ОЧЕРК

[illegible]

гын Улаан туг абаhан амжалтадань ажахын сабшалангай бригадынхидай оруулhан хубита бахал ехэ байха.

— Манай совхоздо тэжээл үйлэдбэрилгын амяргаа hалбари болгогдожо, тусгаар ЛМО-гой (лугомелиоративна) бригадануудай эмхидхэгдэhээр механизаторнуудай хүсөөр сабшалан дээрэ тон ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Хэдышье ехэ ган гасуур жэлдэ 1300 гаран гектар сабшалан дуратай соогоо уhалха уhалууриин томо томо hубаг ханааб, хаалтануудаар баригдаа. Олон жэлэй ногоо тариhан газарнай нилээд ургэдхэгдөө. Сабшалангай үрэжэл дээшэлүүлхэ, али бүхы хүдэлмэри жэлhээ жэлдэ ехэ хэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар жэлдээ 30—35 мянган центнер үбhэ абадаг hаа, энэ жэлдэл бирагдабагүй. Тиигэбэшье 20 гаран центнер үбhэ хуряагаабди,— гэжэ ажахын мелиоратор Б. Б. Чимитов хэлээ hэн.

— Иигэжэ шэнэ гуримаар хүдэлдэг болоходо, механизаторнуудташье hайн болошоо. Урдань трактористнарай хэхэгүй ажал гэжэ үгы байгаа. Газар хахалхаш, сеялкэ шэрэхэш, Зундаа үбhэндэ ябахаш, намар таряа хуряалгада хабаадалсахаш. Юрэдөөл, бригадирай ябаа гэhэн руул ябахаш. Тиимэhээ тарялан, сабшаланда бодото эзэн үгы, ургасын түлөө сэхэ харюусахашье хүн үгы байгаа бшуу. Аяар гуша-дүшэн хүнэй хэнэйнь ямараар хүдэлhые яагаад үдэр бүри хинажа байхабши. Харин мүнөө тарян ажалай бригадынхид—имагтал таряанайнгаа ургасын түлөө, ЛМО-гойхид—сабшалангай ургасын түлөө сэхэ харюусалгатай, өөhэд өөhэдынгөө дааhан газар дээрэ саг үргэлжэ хүдэлхэ аргатай болохо, ондоо тээшээ hамаархаяа болиходоо энээндэ бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабариягаа зорюулжа хүдэлхэ аргатай болоо гээшэбди,— гэжэ эндэхи үнинэй механизатор Цыдып-Доржо Цыденов хэлээ hэн.

Уулзаха бүхэндөө ажалшни хэр ябанаб гэжэ, намда түрэлэй hабагшатай хадань, Жаргал Дашинимаевhаа батаар асуудагби.

— Гэмгүй даа, яашахаб,— гэжэ тэрэ богонихоноор харюусадаг юм.

— Теэд жэлэй дүрбэн сагта затагар хэра болошотороо энэ түмэртэй носолдохоёо залхуурнагүй гүш?— гээд заримдаа асуухаш.

Зөөлэхэн түхэреэн шарэ улаан шарайдаа энеэбхилэй тэмдэг оруулжа, аягүйрхэhэндэл гү, али ямар hожоргүй асуудал hурана гээшэб гэhэндэл тэрэ урдаhааш хараад, иигэжэ хэлэхэ:

— hурашоо хадаал ябагдаа юм ааб даа. Ондоо ямар ажал хэхэбиб?

Үнэндөө, тэрэ энэ мэргэжэлдээ айхабтар дуратай, нэгэ үдэршье тракторайнгаа хажууда ошоогүй hаа, байха, hууха газараа оложо ядашаха хүн. Юундэ тиигэжэ хэлэнэбши гэхэдэ, харааха бүхэндэмнил хээрэ ажалда гараагүй сагтаа Жаргал газаагаа гү, али МТМ-эйн хажууда трактор, машинаяа косожо, шүрэб шүнхыень мүшхажа, аршажа, заhабарилжа байдаг. «Мориной hайн—эзэнэй гарhаа» гэдэг ааб даа. Эдэ үгэнүүд трактор, машинадашье бахал сэхэ хебаатай. Ямаршье hайн шэнэ техникые гамнангүй, шүрэб шүнхыень мултаржа унатар гүйлгөө, hалан муугаар ашаглаа hаа, түмэршье тэсэхэгүй байна ха юм.

Үшөө нэгэ юумэн гэхэдэ, Жаргал Дашинимаевай механизатор болоhониинь, машина техникэтэй, түмэр түдэгэтэй хуби заяагаа холбоhониинь бахал нэгэ удхатай гэжэ hанахаар. Тэрэнэй үбгэ эсэгэ — Жанчипай Дашинима урдань дархан хүн байгаа гэдэг. Абгань—Цыренжабай Бальжинха (Бальжин ахай гэжэ нютагтаа суутай) хара тортог хүүдинсэ соо бүхы наhаараа түмэр түдэгэ наяруулhан, одоол бэрхэ түмэршэ дархан байhан юм. Жаргалай эхэ — Балма Дашинимаева дайнай hүүлдэхи жэлнүүдтэ эдир залуу наhандаа тракторист болоод, бэеэр жаахан, ташарайгүй юумэн трактораа абяа гаргажа ядахадаа: «Мэжэд, ерьш наашаа, энээниием эрьюулээд үгыш»,— гэжэ шэнгэхэн хоолойгоор ооглогшо бэлэй.

Жаргалшье бахал угайнгаа hабагша татажа, бүхы наhаараа механизатораар хүдэлхэ үйлэтэй, табисууртай байжа болоо аалам. Тиигээдшье энэ ажалда дүрэ шадабаригүй hаа, үнэн зүрхэнhөө дурлаагүй hаа, тэрэ иигэжэ нэгэ үдэр hамшан hаатангүй хүдэлжэ шадахагүйл байгаа ёhотой.

Гансашье энэ хүбүүн бэшэ, мүн угаа дахажа, бүхы наhаараа механизаторай мэргэжэл шэлэhэн ондоошье хүнүүд энэ совхоздо үсөөн бэшэ бии. Тусхайлбал, Жаргал Дашинимаевтай суггаа Мансур Фатыков, Дашинима Содномов, Цыдып-Доржо Цыденов, Цыдып-Доржо Цыбиков гэгшэд бахал эндэ олон жэлдэ механизатораар хүдэлнэ. Жэшээнь, Мансурай эсэгэ—Ислам Фатыков бүри hая болотор трактористаар хүдэлжэ байhанаа пенсидэ гаранхай.

Иимэ жэшээнүүд захагүй. Гансашье өөhэдынгөө үхибүүдтэ бэшэ, нютагайнгаа залуу хүбүүдтэ оньhон техникын «шүлhэ» халдахааhан, энээндэ дурлуулжа шадаhан ёhотойл дээдэ гарай механизаторнууд байhан Дылык Дашицыренов, Даши-Доржо Санжижапов болон бусадые заатагүй дурдаха хэрэгтэй. Тиимэл хүнүүдэй ашаар Могсохоной совхоз бэрхэ механизаторнуудаар хэзээдэшье дуталдаагүй, саашадаашье дуталдахагүй гэжэ hананаб.

М. НАМЖИЛОВ.

Хэжэнгын район.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

СТУДЕНТНЭРЭЙ ЭБТЭЙ ЭЕТЭЙ БҮЛЭДЭ

Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институт бии болгогдоһоор уни болоошьегүй һаа, орон соогоо мэдээжэ болонхой. Харин гүрэнүүдһээшье студентнэр эндэ ерэжэ һурадаг, эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлдэг байна. Соёлой хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэдэг энэ институт Зүүн Сибирь соо гансахан юм. Тиимэһээ хүршэ областьнуудһаа, Яхадһаа, Туваһаа, Эвенкиһээ, Хакасиһаа ерэһэн хүбүүд, басагад соёлой талаар дээдын мэргэжэлтэй болоод, нютаг нютагаа бусадаг гээшэ. Аха дүү Монголой Арадай Республикын студентнэр эндэ илангаяа олоор һурадаг байна. Мүнөө дээрээ тус институдай хоёр факультедтэ табяад шахуу студентнэр һурана.

Хүршэ республиканудһаа ерэһэн оюун бэлигтэй студентнэр өөһэдынгөө национальна ансамбльнуудые эмхидхэжэ, концерт наада харуулдаг юм. Ерээдүйн соёлой хүдэлмэрилэгшэд гансал манай республика соогуур концерт наада харуулдаг бэшэ, харин хүршэ Монгол ороноор айлшалдаг. Тэндэхи соёлой, библиотекын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзадаг, һонирхолтой хөөрөөнүүдые үнгэргэдэг, шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулдаг, өөрынгөө яһатанай искусстватай танилсуулдаг гэжэ онсолмоор. Студентнэрэй уласхоорондын үдэр эндэ һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Хүн библиотекын хүдэлмэри ехэ бэлэн гэжэ һанадаг. Үнэндөө тиимэ бэшэ юм. Өөрын бэрхэшээлтэй, оньһотой, онсо маягтай гэээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотечнэ факультедэй 1-дэхи курсын студентнэр Виктория Харимаева (Буряадай ССР) Амгаасэдиин Ням-од (Монголой Арадай Республика), Пхо Нген Лунлалат (Лаос) институдай уншалгын зал соо хэшээлдээ бэлдэжэ байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фототекст.

БУРЯАДУУДАЙ ТҮҮХЭ ТУХАЙ

Залуу түүхэшэдэй ассоциаци Буряадай ССР-эй арадай эрдэм һуралсалай министерствэтэй хамта «Буряад ороной түүхын асуудалнууд болон харюунууд» гэһэн шэнэ ном барлан гаргаба. Һаяар хоёрдохи, гурбадахи номуудынь гаргагдахаар хараалагдана. Энэ номууд соо Буряад ороной Россин гүрэнтэй нийлэһэн сагһаа эхилээд, мүнөө үе болотор харуулагдаха юм.

Харин нэгэдэхи номынь эртэ урдын Буряад ороной, арадай түүхэдэ зорюулагданхай. Энэ ном асуудалнууд болон харюунуудай түхэл маягаар бэшэгдэнхэй Жэшээлбэл, Чингис хаан Байгал шадарай нютагуудые эзэмдээ һэн гү? Буряадууд гуннуудтай түрэлэй һабагшатай гү? Буряад орон хаанаһаа бии болооб? Буряад гэжэ нэрэ хаанаһаа бии болооб? гэхэ мэтэ. Уншагшад энэ ном соо һонирхолтой олон асуудалнуудта харюу олохо байна гэжэ хэлэлтэй. Энэ ном согсолхо хүдэлмэридэ түүхын эрдэмэй кандидадууд Б. В. Базаров, Ю. П. Шагдуров, В. Д. Дугаров, В. Ц. Ганжуров гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Харин энэ номой авторнууд гэбэл, В. Б. Бахаев, Б. Р. Зоригтуев, П. Б. Коновалов, Л. В. Лбова, Т. М. Михайлов, Д. Д. Нимаев, А. В. Тиваненко, Ш. Б. Чимитдоржиев гэгшэд болоно. Эрдэмтэд, түүхэшэд, археологууд, этнографуудай оролдожо гаргаһан энэ ном уншагшад ехэ һонирхожо уншаха бээз гэжэ һанагдана.

Ю. ШАГДУРОВ, түүхын эрдэмэй кандидат.

ТҮНХЭНДЭ

ДАНГИНАНАР МҮРЫСЭНЭ

Прибайкалиин районой Турантаево һууринда «Түбэй Азиин дангина-90» гэһэн региональна конкурс үнгэргэгдэбэ. Конкурсдо республикын 5 районой түлөөлэгшэд хабаадаһан юм. Тусхайлбал, Прибайкалиһаа —4, Кабанск —1, Хурамхаанһаа —4, Ахаһаа —2, Түнхэнһөө 3 басагад хабаадажа, республиканска түгэсхэлэй конкурсдо хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысэһэн байна. Манай Түнхэнэй районһоо Хэрэнэй интернат һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ Б. Ахухаева, Галбайн дунда һургуулиин һурагшад Л. Попова, В. Соктоева гэгшэд хабаадахадаа, яһала урагшатай байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Конкурсдо хабаадаһан басагад, гоё һайхан бэетэй, илдам налархай зантай, шог ёгто зугаатай, сэбэр һайхан шарайтай, хамаг юумэндэ дүйтэй байха ёһотой һэн. Гадна асуудал бүхэндэ тоб гэмэ харюу үгэжэ шадаха һүбэлгэн ухаатай, гүнзэгы эрдэм мэдэсэтэй байха зэргэтэй бшуу.

Һайн бэлэдхэлтэй, гоё һайхан басагадай олоншье һаань, нютагаймнай дангина Л. Попова гурбадахи һуурида гаража, амжалта туйлаба гээшэ.

Шэлэн абалгын конкурсдо гурбадахи һуури эзэлхэдээ, тэрэмнай Улаан-Үдэдэ болохо түгэсхэлэй конкурсдо хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ. Гадна тэрэ КНР-эй сарбуугай часыгаар, парфюмернэ косметикээр, хоморой номоор шагнагдаһан байха юм.

ВЕТЕРАНУУДАЙ СОВЕТ

Толтойн дунда һургуулиин байшан соо нютагай арадай эрдэм һуралсалай ветерануудай суглаан һаяхан үнгэргэгдэбэ. Эндэ Толтойн һургуулиин багшанар, хүүгэдэй садай хүмүүжүүлэгшэ, техническэ хүдэлмэрилэгшэд суглар ба.

Арадай эрдэм һуралсалай районой Соведэй түрүүлэгшэ РСФСР-эй Арадай гэгээрэлэй отличник, Буряадай ССР-эй габьята багша Д. Д. Халангуева элидхэл хэһэн байна.

Партиин болон арадай эрдэм һуралсалай ветеран К. М. Хамаганова үгэ хэлэхэдээ һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд наһанайнгаа амаралтада гараһан ветерануудта анхарал багаар хандуулагдана, олонхи зоной гэрнүүдынь, пеэшэнүүдынь, хорёонуудынь заһабарилагдахаар болонхой гэжэ тэмдэглэбэ. Гадна залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, мүн сомоной болон ниитыншье хүдэлмэридэ бүри эршэтэйгээр туһалха арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүйбди гэжэ онсолоо.

Суглаанда хабаадагшад нютагай арадай эрдэм һуралсалай Совет бии болгобо. РСФСР-эй арадай эрдэм һуралсалай отличник Е. Б. Бунаева тус Соведэй түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Б. ШАРАКШАНОВ.

НЮТАГАЙ ҺАЙНДЭРТЭ

Суулга тосхоной соёлой байшан соо нютагай һайндэр һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Тосхоной үйлсэ бүхэн һайндэрэй столнуудые бэлдэжэ, зоной үзэмжэдэ табиһан байха юм. Амтатай эдеэ бэлдэхэ гээшэ ехэ шадабари хэрэгтэй. Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын эхэнэрнүүдэй бэлдэһэн «таряашанай стол» баян эдеэтэй байхаһаа гадна, уран гоёор шэмэглэгдэнхэй байжа, хүн зоной анхарал холоһоо татажа байгаа һэн. Нютагай һургуулиин директор П. Б. Жамбалов түрүүлэгшэтэй жюри эдэнэртэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

Мүн уран һайханай номернууд ямар гоёор гүйсэдхэгдөө гээшэб. Үнэхөөрөөшье арад зоной дунда бэлиг ехэтэй хүнүүд биил байна даа. Үхибүүд, залуушуул, үбгэд хүгшэд эндэ бултадаа хабаадажа, үйлсэ үйлсынгөө нэрые хамгаалаа. Ород, буряад хэлэн дээрэ шүлэгүүд, дуунууд зэдэлээ. Согтой дорьоостой ёохорой дэргэдэ мүнөө үеын ламбадашье хатарха юм. Удаань «хүхюун старт» гэһэн мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, олондо һайшаагдаа. Тиихэдэ нютагай уран гартанай дархалһан, оёһон, нэхэһэн бүтээлнүүдые хүнүүд хаража сэдьхэлээ ханаба. Һайндэртэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадагшадые нэрлэбэл, В. И. Тунуханова, Н. Э. Цыренова, Н. В. Калашникова, Е. Н. Шангина болонод. Нютагай һургуулиин багшанар Т. Н. Бимбаева, Н. З. Галсанова, Б. Д. Тогошеева, гэгшэд һайндэрые эмхидхэжэ, олондо магтуулаа.

В. РАДНАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

Республикын ажалшадай эрхэнүүдые хамгаалдаг органуудай «Дело» гэжэ нэрлэгдэһэн олон хэһэгтэй газетэ һаянай хэблэгдэжэ, уншагшадай дунда наймаалагдажа эхилбэ.

Шэнэ газетын хуудаһануудта республикын Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй, Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын, прокуратура болон арадай сүүдүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй статья, корреспонденцинүүд, һанамжа, дурадхалнууд хэблэгдэжэ байхаар хараалагдана.

ОЛОНДО ҺАЙШААГДАА

Газетын түрүүшын хуудаһан дээрэ «Уншагшадтаа ханданабди» гэһэн гаршаг доро тус газетын редколлегиин «Минии милици...» гэжэ нэрлэгдэһэн үргэн олон уншагшадай анхарал хандуулһан оролто статья хэблэгдэбэ.

* * *

«Эхэнэрнүүд таанадта ба таанад тухай» гэһэн оролто үгэтэйгөөр эхэнэрнүүдтэ хандалга бэшэгээр газетээ нэрэтэй олон хэһэгтэй үшөө нэгэ газетэ мүндэлбэ. Шэнэ газетэ хадаа гэр бүлөөрөө уншаха дуратайшуулай асуудалнуудта зорюулагданхай. Газетын түрүүшын номерто «Гэрэй мастерай нюуса», «Капустаяа дабһалха хаһа», «Помидороор хэгдэһэн варени», «Өөһэдөө бэлдэжэ һурыт», «Бээз туршаад үзыт», «Гоё һайханай хэшээл» гэхэ мэтэ гаршагууд доро толилогдоһон статья, материалнуудые уншахада, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ болон бусад ажалшадта һонирхолтой байхань дамжаггүй.

Т. БАДМАИН.

НАЙМААЛАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛ

Тарбагатай тосхоной номой магазинай наймаалагшад нютагайнгаа ажалшадта ном худалдаха шэнэ гурим тогтообо. Энэнь юуб гэхэдэ, наймаалагшад һонин, шухаг болоһон уран һайханай номуудые тэрэ сэнгээрнь худалдадаггүй юм байна. Тиимэ номуудай абтахада номой сэнгыень арба дахин нэмээгээд, дуратай хүндэ худалдана. Ном абаһан хүн 3—5 хоногой туршада тэрэ номоо уншаһанай һүүлээр, гэдэргэнь асаржа тушаахадаа, худалдажа абаһан номойнгоо мүнгыень гэдэргэнь бусаажа абаха.

Хүдөөгэй ажалшадта тус магазинай шэнэ үүсхэл эдэбхи ехэтэ һайшаагдаа. Хэнэйшье мэдэһээр һонин, һайн номуудые оложо, уншаха гэхэдэ, хаанаһаашье олохогүймнай эндэһээ эли болоно. Тарбагатай тосхоной номой магазинай гаргаһан энэ үүсхэл республикын номой магазинуудта нэбтэрүүлэгдэхэ бээз гээд һанагдана.

П. ТОМАРИНА.

МВД-һээ МЭДЭЭСЭНЭ

Байгша оной ноябриин 7-һоо 12 болотор республика дотор 219 гэмтэ ябуулга хэгдээ. Тэрэ тоодо 4 хүн алуулһан, 1 эхэнэрые хүсөөр эдлэһэн, 55 дахин хүндэ зорюута доб-толжо гэмтээһэн, тоноһон байна. 21 хулиган ааша гаргаха ябадал элирүүлэгдээ. Тиихэдэ хулгай хэхэ ябадал ехэ олошороо. Гүрэнэй ба ниитын зөөридэ 19, үмсын зөөридэ 76 дахин хулгай хэгдээ, гэхэтэй хамта 7 автомототранспорт хулгайлагдаа. Энэл үе соо наркотическа бодосуудые хэрэглэдэг 17 хүн элирүүлэгдэһэн байха юм.

Хүйтэнэй хаһын хүрэжэ ерэхэдэ, хүнэй хубсаһа, малгай тонохо, буляаха ушарнууд олошорсо гэжэ мэдээсэе. Имэ гэмтэ ябуулганууд илангаяа Улаан-Үдэ хотодо олошороо.

Ноябриин 5-най үдэшэ Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ танигдаагүй хүбүүд эрхэтэн Х. толгойһоо норкын арһаар, каракуляар оёгдоһон малгай буляажа абаад, гүйлдэжэ арилһан байна. Мүн лэ энэ үдэшэ хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хамтын байрын дэргэдэ, кимэ гэмтэ ябуулга хэгдээ. Энээнэй түлөө 4 хүн баригдаа.

Ноябриин 6-най үдэшэ Куйбышевэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ, 29-дэхи автобусой тогтоол газарта эрхэтэн Ч. гэгшын ондатрай арһаар оёгдоһон малгайень танигдаагүй 3 хүн буляагаад далда орошоо. Энэл үдэр «Электроприборы» магазинай дэргэдэ танигдаагүй хүн эрхэтэн М. гэгшын норко малгай буляажа абаһан байна. Патрульно-постовой албанай хүдэлмэрилэгшэд, хаанашье хүдэлдэггүй Б. Ц. Намсараев гэгшые бариба.

Ноябриин 7-ой һүни Барилгашадай проспектээр сэрэгэй хубсаһатай танигдаагүй хоёр хүн эрхэтэн С. гэгшын норко малгай буляажа абаад үгы болоо.

Энэ үдэр Смолиной нэрэмжэтэ үйлсын 83-дахи магазинай дэргэдэ танигдаагүй хоёр хүн эрхэтэн С. гэгшын ондатрай арһаар оёгдоһон малгай буляажа абаба. Гэмтэ ябуулга хэһэн Азербайджанай ССР-һээ ерэһэн М. О.-О. Агабалаев, С. Н.-О. Везиров гэгшэд баригдаа. Малгайнь эзэндээ бусаагдаа.

Энэ хугасаа соо республика дотор 19 харгын-транспортна гэнэ усал боложо, 5 хүн наһа бараһан, 12 хүн элдэб янзын шарханууды абаһан байха юм.

Үнгэрһэн долоон хоног соо 31 дахин түймэрэй гал сороб-хилһон, 1 хүн наһа бараһан гээд мэдээсэе. Эдэ түймэрнүүд 35.900 түхэригэй гарза хохидол асараа.

Ноябриин 9-дэ, үхибүүдэй галаар наадаһан дээрэһээ болоҗо, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 60 тонно үбһэн түймэрэй дүлэндэ хосорһон байба.

Ноябриин 11-дэ, Захааминай районой Харацайн совхозой һү һаалиин фермэ дээрэ түймэр болобо. Гүйсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, энэ ажахы 30 мянган түхэригэй гарза гайда ороо. Түймэрэй эхилһэн шалтагаан элирүүлэгдэжэ байнхай.

Үнгэрһэн хугасаа соо, элдэбын гэмтэ ябуулга гаргаһанайнгаа түлөө, Улаан-Үдын дотоодын хэрэгүүдэй таһагуудта 728 хүн асаргадаһан байна.

Байгша оной ноябриин 4-дэ газетэдэ толилогдоһон «МВД-һээ мэдээсэнэ» гэһэн хронико соо, «Эрхэтэн В. М. Сергеев дүү хүбүүгээ сохижо алаа» гэжэ толилогдоһон байгаа. Республикын МВД В. М. Сергеевһээ хүлисэл гуйна.

Буряадай ССР-эй МВД-гэй пресс-бүлэг.

ТЕЛЕВИДЕНИ

НОЯБРИИН 19-һөө 24 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Мультфильм. 10.05—«Жизнь Клима Самгина»—14 серитэй уран һайханай фильм. 6-дахи сери. 11.10—Футболой шэнжэлэл. 11.50—Ан амитадай аймагта. 13.10 — Баримтата фильм. 13.30—Время. 14.10—Муслим Магомаев дуулаха. 16.45—«Сарматские сокровища»—баримтата фильм. 17.10—Эрдэмэй һонин. 17.55—«Мне люди песню подарили»—баримтата фильм. 18.25—Хүүгэдтэ дамжуулга. 19.30—Время. 20.00—Баримтата фильм. 20.10—Таджигай фольклорно ансамблиин концерт. 20.45—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 20.50—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 6-дахи сери. 22.00—Время. 22.35 — Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 22.45—Футболой шэнжэлэл. 23.05—«Дама с собачкой» — фильм-балет. Гол рольдонь — Майя Плисецкая. 23.55—Авторска телевидени. 01.10—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Байгаалиин нюусанууд. 9.35, 10.35—Литература. 9-дэхи класс. 10.05—Итальян хэлэн. 11.05—Уһанда ороһон хотын нюуса. 11.35, 12.35—Биологи. 7-дохи класс. 12.05—«Бурда моден» дурадхана. УЛААН-УДЭ. 18 ногоор аяншалгын 18.25—Байгал. XXXV ликанска партийна конф циин хүдэлмэри тухай —«Зүүн Сибирь». 19 ганга»—телеальманах. «Профсоюзууд шэнэ замаар». 20.55—Сонос МОСКВА. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» Хүндэ атлетикээр дэлхэй пионат. 21.45—Конкурс дурсалга. 22.35—«Вол слова» — баримтата ф 22.55—Соносхолнууд, сэлнүүд. 23.00—«Трест, рый лопнул»—3 серитэй һайханай фильм. 1-дэхи

ВТОРНИК, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Хүгжэмтэ дамжуулга. 9.55—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 7-дохи сери. 11.20—Аяншалагшадай клуб. 12.20—Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.20—Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 13.30 — Время. 14.20—«Запрещенные песенки»—баримтата фильм. 16.45—А. Скрябин. 1-дэхи номерой симфони. 17.40—Мультфильм. 18.00—Философиин темэдэ хөөрэлдөөн. 18.45—Амар сайн, хүгжэм. 19.30—Время. 20.00—Мультфильм. 20.35 — «Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 7-дохи сери. 22.00—Время. 22.30—Литературно-һайханай «Үгэ» программа. 00.30—Шэнэ һонинай албан.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Байгаалиин нюусанууд. 9.35, 10.35—Географи. 8-дахи класс. 10.05, 11.05—Француз хэлэн. 11.35, 12.35—Географи. 7-дохи класс. 12.05—Эжы, аба бидэ гурбан. 13.05—«Трест, который лопнул»—3 серитэй уран һайха[illegible] 1-дэхи сери. УЛААН-УДЭ. 17.35 — Баримтата фильмүүд. 18.05—Буряад композиторнуудай хоорой хүгжэмэй концерт. 18.50—Байгал. 19.10 — Илагшад (буряадаар). 20.10—Байгалай үмэнэхи газар дээрэ. Кабанскын районой Корсакова тос шиидхэгдээгүй асуудал хай. 20.55—Соносхолнууд СКВА. 21.00—«Амгалан согты, багашуул!» 21.15 манида дэлгүүр яжа хэгдэнэб. 22.00—Мини ковский, М. И. Пруткин рэнэ. 22.40—СССР-эй Вер Соведэй сесси дээрэ. РСФСР-эй Верховно Сов сессиин дневник. 00.40 который лопнул»—3 сер уран һайханай фильм. сери.

СРЕДА, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Мультфильм. 10.05—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 8-дахи сери. 11.10—Литературно-уран һайханай «Үгэ» программа. 13.10—Татаар арадай дуунууд. 13.30—Время. 14.20—Россин арадуудай спортын национальна зүйлнүүдэй фестиваль тухай. 14.50—Б. Бриттен. Дуунай цикл. 16.30—«История с Бенно»—үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. 17.40—Чечено-Ингушай АССР-эй гүрэнэй хатарай «Вайнах» ансамблиин концерт. 18.10—Хүүгэдтэ дамжуулга. 19.10—Россин парламентын мэдээсэл. 19.30—Время. 20.00—Шанар ба дэлгүүр. 20.45 — «Ялта-91». 20.55—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 8-дахи сери. 22.00—Время. 22.30—Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 22.35—Композитор Ян Френкелиин дурасхаалда концерт. 23.35—Шатанууд. 00.50—Шэнэ һонинай албан.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Байгаалиин нюусанууд. 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 10.05, 11.05—Немец хэлэн. 11.35, 12.35—Физикэ. 7-дохи класс. 12.05—Ород хэлэн. 13.05 — «Трест, который лопнул»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. УЛААН-УДЭ. 17.35—«Слово о человеке»—баримтата фильм. 18.05—Куклануудай театрта болоһон һайндэр. 19.05—Байгал. 19.25—«Зүүн Сибирь». 19.35—Буряадай ССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20 Эд бараан—арад зо — Соносхолнууд. МО 21.00—«Амгалан нойр багашуул!» 21.15—Мэдээ эдүүдтэй, композиторнууд лон гүйсэдхэгшэдтэй га-концерт. 22.35—СС Верховно Соведэй сесси рэ. 23.35—РСФСР-эй Вер Соведэй сессиин дн 00.35—«Трест, который нул»—3 серитэй уран фильм. 3-дахи сери. Хоккейгээр СССР-эй нат. ЦСКА—«Динамо»

ЧЕТВЕРГ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35 — Мультфильм. 10.05—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 9-дэхи сери. 11.10—Хани барисаанай меридиан. 12.10 — Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.10—«Веснянка» ансамблиин концерт. 13.20 — Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 13.30—Время. 14.10—К. Симонов. «Из записок Лопатина» «Современник» театрай фильм-зүжэг. 16.05—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Динамо» (Рига). 16.45—«История с Бенно»—үхибүүдтэ фильм. 2-дохи сери. 17.45—Загаһа олзоборилгын промышленностиин шиидхэгдээгүй асуудалнууд. 18.45—«Сэнхир Дунай-90». 19.30—Время. 20.00—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 20.45—«Земные тропы космонавта Волкова»—баримтата фильм. 20.55 — «Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 9-дэхи сери. 22.00—Время. 22.30—Урданай ба мүнөөнэй романснууд. 23.15—Степан Эрьзиин гурбан хүсэл. 24.00—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15, 10.25—Байгаалиин нюусанууд. 9.35, 10.45—Байгаали шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55, 11.05—Испан хэлэн. 11.35, 12.35—Биологи. 8-дахи класс. 12.00—Мартуулдаг ногоон. 13.00—«Трест, который лопнул»—3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. УЛААН-УДЭ. 17.35 — Буряад орон. 18.25—Дүлии, һохор хүнүүдэй бүлгэмэй шиид гүй асуудалнууд тухай. Байгал. 19.25—Буряад мэй концерт. 20.25—Соно нууд. МОСКВА. 21.00 лан нойрсогты, багашуул —«Честное имя твое»— тата фильм. 21.45—РСФ хотонуудай телестуд 22.15—Концерт. 22.30—С эй Верховно Соведэй дээрэ. 23.30—РСФСР-эй ховно Соведэй сессиин ник. 00.30—Хоккейгээр С эй чемпионат. «Крылья С тов»—«Сокол».

ПЯТНИЦА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—«Амар сайн, хүгжэм!», 10.20—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 10-дахи сери. 11.25—Шатанууд. 12.40—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 13.30—Время. 14.10—Г-Х. Андерсен. «Дороже жемчуга и злата»—Москвагай «Современник» театрай фильм-зүжэг. 15.55—Д. Шостакович. 9-дэхи номерой квартет. 16.25—Хэрбээ тэды хүрөө һаа... 17.10—Гнессинүүдэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин һурагшадай концерт. 18.00—«Деревенские каникулы»—үхибүүдтэ фильм. 18.35—Шухала асуудалаар хөөрэлдөөн. 18.45—СССР-эй Верховно Соведтэ. 19.30—Хүгжэмтэ дамжуулга. 19.55—«Жизнь Клима Самгина»—уран һайханай фильм. 10-дахи сери. 21.00—«ВИД» танилсуулна. 22.00—Время. 22.30—Фотоконкурс. 22.40—Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 22.45—МВД-һээ мэдээсэнэ. 23.00—«ВИД» танилсуулна.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Байгаалиин нюусанууд. 9.35, 10.35—Түүхэ. 5-дахи класс. 11.05—Англи хэлэн. 11.35, 12.35—Географи. 6-дахи класс. 12.05—Баримтата фильм. УЛААН-УДЭ. 17.30—«На чем земля держится?»—баримтата фильм. 18.50—Буряад хэлэнэй хэшээл. 19.25—Соведүүд хүдэлмэр 20.05—Буряад ороной нууд. МОСКВА. 21.00 лэн нойрсогты, багаш 21.15—Германида дэлгүү жа бүридхэгдэнэб. Бултанай эрхилхэ спорт. «Паганини»—фильм-балет. —СССР-эй Верховно Со сесси дээрэ. 23.40—РСФ Верховно Соведэй се дневник. 00.40—«Кольцо рого шейха»—уран һай фильм.

СУББОТО, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.35—Шатараар дэлхэйн чемпионадта. 9.50—Эжы, аба бидэ гурбан. 10.20—Жэлэй дүрбэн саг. Ноябрь. 11.20—Партнер. 11.50—«Харагшадай һайшаалда хүртэһэн шан»—кинофестиваль. 12.50—«Бурда моден» дурадхана. 13.20—Илагшад. 14.20—«Странные взрослые»—уран һайханай фильм. 15.55—«Лучше бы ты стал священником»—уран һайханай публицистическэ фильм. 17.25—Совет эстрадын ветерануудтай уулзалга. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Домра дээрэ наадаха. 20.00—Мультфильм. 20.50—Режиссер И. Селеневагай фильмүүд. «Осенняя история». 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.30—СССР-эй правительствада. 22.45—«Осенняя история». 2-дохи сери. 00.05—Шэнэ һонинай албан. 00.20—Һүниин тэнгэй урда ба һүүлээр.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Ород хэлэн. 9.45—Баримтата фильм. 10.00—«В усадьбе... и вокруг нее»—уран һайханай фильм (Чехословаки). 11.30—«Нальчик»—баримтата фильм. 11.50—Ород арадай дуунууд. 12.00—ПИ тэмдэгтэй. Нэгэдэхи хубинь. 13.00—Мультфильм. —«ПИ» тэмдэгтэй. хубинь. 14.00—Хэн саан»—видеоканал. Время. 22.30—СССР-эй В ховно Соведэй сесси 23.30 — РСФСР-эй В ховно Соведэй сессиин ник. 00.30—Соносхолнууд, дээсэлнүүд. 00.35—Хүгж видеоканал. 02.35—«Не [illegible] светит солнце»—уран һа най фильм.

СПОРТЛОТО

1990 оной ноябриин 11-дэ үнгэргэгдэһэн 45-дахи тиражай дүнгүүдые «Союзспортлото» нэгэдэл согсолбо.

«45-һаа 6-ень таaха спортлото»: 1.278987 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (67 карточка) таагшад—572 түхэриг, дүрбэн номер (2.630 карточка) тааһан хүнүүд—21 түхэриг, гурбан номер (33.129 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

45-дахи тиражай биледүүдээр 36-дахиһаа 45-дахи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд 1990 оной декабриин 1-һээ 30 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ мүнөөдэрэй номерто

Орон дотор болоод байһан орёо эрхэ байдалда хараалагдаһан хубилалтануудые бэелүүлхэ талаар саашадаа хайшан гээд дабшахабибди — арад зомнай өөрынгөө һунгаһан парламентаринуудһаа энэ асуудалда харюу хүлеэнэ. Хубилган шэнэдхэлгын шухала асуудалнууд СССР-эй Верховно Соведэй сессиин ноябриин 16-да болоһон заседани дээрэ зүбшэн хэлсээ. Орон доторхи байдал тушаа СССР-эй Президент М. С. Горбачев элидхэл хэһэн байна. Тус элидхэлыень «Правда Бурятии» мүнөөдэрэйнгөө номерто толилно.

Ноябриин 16-да үдэшэ орой республиканска тоососто-һунгалтын XXXV партийна конференци хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Конференци тухай информационно мэдээсэл, КПСС-эй рескомой нэгэдэхи пленум тухай, КПСС-эй республиканска организациин Хиналтын (шалгалтын) комиссиин нэгэдэхи пленум тухай материалнууд мүн лэ газетын энэ хуудаһанда үгтэбэ.

Мүнөөдэр — хүдөө ажахын болон болбосоруулан буйлуулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр.

Сэнхир экран

ВОСКРЕСЕНИ, 18
РАКЕТНЭ СЭРЭГҮҮДЭЙ БА АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭР, ХҮДӨӨ АЖАХЫН БА БОЛБОСОРУУЛГЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—«Бултанай эрхилхэ спорт». 9.15—Ритмическэ гимнастика. 9.45—«Спортлотогой» тираж. 10.00—«Эртэ үглөөнһөө». 11.00—Эсэгэ орондоо алба хэнэ. 12.00—Үглөөнэй наада зугаанай дамжуулга. 12.30—«Аяншалагшадай клуб». 13.30—«Хүгжэмтэ киоск». 14.00—«Элүүр энхэ байлга». 14.45—«Черный террор»—уран һайханай-публицистическэ фильм. 16.05—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 17.20—Мультфильм. 18.30—Ород арадай дуунууд. 18.40—«Воскресение»—уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00—Время. 22.30—Хэтэдээ мүнхэ зүйлнүүд тухай. 22.45—Россин парламентын мэдээсэл. 23.00—Фотоконкурс. 23.05—«Маппед-шоу» — олон серитэй кукольна фильм-концерт. 13-дахи, 14-дэхи сери. 23.55—«АРС» «Олимпийскдэ урина».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Зарядкада зогсогты. 9.20—Татаар арадай дуунууд. 9.40—Ракетнэ сэрэгүүдэй ба артиллериин үдэртэ. Ракетнэ сэрэгүүдые байгуулгын түүхэ тухай баримтата фильм. 10.00—Хүндэ атлетикээр дэлхэйн чемпионат. 10.55—«Аяншалагшадай клуб». 11.55—Мультфильм. 12.05—Режиссер Б. Галантерай фильмүүд. «Майя Плисецкая. Знакомая и незнакомая». 13.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 14.00—Авторска телевидени. 16.15—«Совет России» — видеоканал. 18.45—Мультфильм. 19.00—ТФ студи. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15—ТФ студи. 22.00—Время. 22.30—Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 22.35—РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин дневник. 23.35—ТФ студи.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

ТЕАТР ОПЕРЫ И БАЛЕТА

БУРЯТСКИЙ ТЕАТР им. Х. НАМСАРАЕВА

«ДРУЖБА»

«РОДИНА»

«ПРОГРЕСС»

«ОКТЯБРЬ»

«ВОСТОК»

НАШ АДРЕС:
670000, УЛАН-УДЭ
ул. Каландаришвили, 23

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды—2-60-91, 2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, агропромышленный—2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта—2-69-58; культуры и школ—2-60-21 2-57-63; информации—2-34-05; переводов—2-54-93; писем и селькоров—2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-90, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79, п. Агинское—3-40-69. Директор издательства—2-37-32, бухгалтерия—2-33-77, вахта—2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901

Газета отпечатана в республиканской типографии Госкомиздата Бурятской ССР. Директор 2-40-45
Заказ № 265.